

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 61 / 2019

Α Τ Ο Μ Ι Κ Η

Γνωμοδοτούσα: Μαρία Λ. Παπίδα

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ'αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΒΜΑΧΜΑΕ/264180/155365/1629/2368/16-11-2015 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, Τμήματος Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιολογικών Έργων.

Περίληψη ερωτήματος : Σύμφωνα με το υπ'αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/10506/5210/12-12-2005 έγγραφο-«εγκύκλιο» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας υπογραμμίζονται τα κάτωθι: Με αφορμή τα πορίσματα-συμπεράσματα εκθέσεως ελέγχου του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης των Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, επισημαίνονται τα εξής: 1) Οι σχετικές αποφάσεις των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού για την αδειοδότηση των Κ.Υ.Ε. εκδίδονται βάσει του άρθρου 10 και της παραγράφου 12 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002, της

παραγράφου 9γ του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997 (ΦΕΚ 271/Α/24-12-1997) «Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης» και της παραγράφου 31 του άρθρου 10 του Ν. 3207/2003 (ΦΕΚ 302/Α/24-12-2003) «Ρύθμιση θεμάτων Ολυμπιακής Προετοιμασίας και άλλες διατάξεις» και έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα εφόσον αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και ιστορικούς τόπους, 2) Σε περίπτωση επανυποβολής αιτήσεως για χορήγηση αδείας λειτουργίας Κ.Υ.Ε. στο ίδιο ακίνητο, ίδιας ή παρόμοιας με αυτήν προηγούμενης αίτησης (π.χ. από αναψυκτήριο σε ζαχαροπλαστείο), θα ακολουθείται η ίδια διοικητική διαδικασία, ενώ, τόσο στην εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΥΠΠΟ, όσο και στην απόφαση που θα εκδίδεται, μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου, θα αναφέρονται όλες οι παλαιότερες εισηγήσεις και αποφάσεις σχετικά με την αλλαγή χρήσης στο ίδιο ακίνητο, με τις οποίες δεν θα έρχεται σε αντίθεση οποιαδήποτε νεότερη απόφαση εκδοθεί, εφόσον δεν έχουν μεταβληθεί οι αντικειμενικοί λόγοι που ελήφθησαν παλαιότερα υπ' όψη για την χορήγηση της αρχικής αδείας, 3) Στην έκδοση αποφάσεων από τις κατά περίπτωση αρμόδιες Υπηρεσίες σας θα τίθεται υποχρεωτικά ο όρος της ανακλήσεως της αδείας, σε περίπτωση αυθαιρέτων κατασκευών ή αλλαγής της επιτρεπόμενης από την άδεια χρήσης ή ενεργειών και δραστηριοτήτων που δύναται να επιφέρουν άμεση ή έμμεση βλάβη σε μνημείο ή αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο, 4) Οι Εφορείες Αρχαιοτήτων θα επανεξετάσουν και θα ανακαλούν όσες εγκρίσεις έχουν χορηγήσει στα Κ.Υ.Ε., με αιτιολογημένη απόφασή τους, στις περιπτώσεις που διαπιστώνουν παράβαση της αρχαιολογικής νομοθεσίας από την κατασκευή αυθαιρέτων κτισμάτων ή την αλλαγή της επιτρεπόμενης από την έγκριση χρήσης ή την παράβαση τεθέντων όρων λειτουργίας κατά την αρχαιολογική νομοθεσία, θεωρουμένων όλων αυτών ως μη νομίμως γενομένων. Η ανάκληση αυτή χωρεί ανεξάρτητα από την ισχύ της πολεοδομικής ή άλλης αδείας. Άλλωστε, σύμφωνα με την νομολογία (ΣτΕ 1317/76, 1495/80, Νομ. Συμβ. ΥΠΠΕ 85/84, 594/83, 3582/78, ΕΕΝ 47.109 και ΝΣΚ 13/75) δημιουργείται η υποχρέωση στην Πολεοδομία και το Δήμο να ανακαλέσουν και την χορηγηθείσα από την πλευρά τους άδεια, 5) Η ανάκληση χορηγηθείσας από το ΥΠΠΟ αδείας δύναται να εφαρμοσθεί ανεξαρτήτως: α) του χρόνου, ο οποίος παρήλθε από τη χορήγηση της οικοδομικής αδείας και β) της υφιστάμενης τυχόν πραγματικής κατάστασης (αποπεράτωση αυθαιρέτων οικοδομικών εργασιών ή παράβαση όρων βασικής αδείας), θεωρουμένης ως μη νομίμως γενομένης. Η ανάκληση θα αιτιολογείται δεόντως, με αναφορά όλων εκείνων των λόγων, που οδήγησαν στην μεταβολή της

αρχικής εκτίμησης, τόσο στη σχετική εισήγηση των αρμοδίων Εφορειών Αρχαιοτήτων, όσο και στην ακόλουθη γνωμοδότηση των Συμβουλίων του ΥΠΠΟ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 49 και 50 του Ν. 3028/2002 (βλ. ΣτΕ 1317/76),

6) Εξάλλου, το Υπουργείο Πολιτισμού δύναται να διατάξει τη διακοπή λειτουργίας των Κ.Υ.Ε., εφ'όσον διαπιστωθεί έστω και εκ των υστέρων, ότι αυτή προκαλεί ή δύναται να προκαλέσει άμεση ή έμμεση βλάβη σε μνημείο, αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο, ή ότι παραβιάσθηκε όρος, που τέθηκε από την αρχαιολογική υπηρεσία κατά την χορήγηση της άδειας (βλ. ΣτΕ 1495/80, Νομ. Συμβ. ΥΠΠΕ 85/84, 594/83, ΝΣΚ 13/75). Ενόψει του προπαρατεθέντος περιεχομένου του υπ'αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/105606/5210/12-12-2005 εγγράφου – «εγκυκλίου» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας προς όλες τις Εφορείες Αρχαιοτήτων και τις ενέργειες της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου για την εντέλει ανάκληση των αδειών λειτουργίας τριών Κ.Υ.Ε. στον οικισμό της Λίνδου με βάση το περιεχόμενο του προαναφερομένου εγγράφου, η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, Τμήμα Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιολογικών Χώρων Μνημείων και Αρχαιολογικών Έργων θέτει, με το υπ'αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΒΜΑΧΜΑΕ/264180/155365/1629/2368/16-11-2015 έγγραφό της, τα ακόλουθα ερωτήματα σχετικά με :

α) *Τη νομοθετική ισχύ και τον τρόπο εφαρμογής της υπ'αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/105606/5210/12-12-2005 «εγκυκλίου» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 15 του Ν. 3028/2002,*

β) *Την αναδρομική ή μη ισχύ της παραπάνω «εγκυκλίου», σε περιπτώσεις όπου οι άδειες είχαν χορηγηθεί από άλλες Υπηρεσίες πριν την δημοσίευση του Ν. 3028/2002 ή και πριν την οριοθέτηση-χαρακτηρισμό της περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου-ιστορικού τόπου κ.λ.π.,*

γ) *Εάν η Εφορεία Αρχαιοτήτων νομιμοποιείται να εισηγηθεί, με βάση τα πορίσματα του αρχαιολογικού ελέγχου, τη μερική ή ολική αναστολή ή την ανάκληση αδειάς λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος στην αδειοδοτούσα Δημοτική Αρχή,*

δ) *Εάν η αδειοδοτούσα Δημοτική Αρχή, μετά την εισήγηση της Εφορείας Αρχαιοτήτων, υποχρεούται να προχωρήσει αυτεπάγγελτα στην έκδοση*

αποφάσεως Δημάρχου ή έχει την διακριτική ευχέρεια να παραπέμψει την υπόθεση για εξέταση από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

A. Ιστορικό.

1. Με την υπ' αριθμ. 94262/5720/28-12-1959 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «περί κηρύξεως ιστορικών διατηρητέων μνημειακών συγκροτημάτων» (Β 24/22-01-1960), ενόψει των διατάξεων του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932, μετά γνώμη του Αρχαιολογικού Συμβουλίου, χαρακτηρίσθηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημειακό συγκρότημα, μεταξύ άλλων, ολόκληρη η μεσαιωνική πόλη της Ρόδου, όπως καθορίζεται διά των τειχών της και της παρ' αυτά εξωτερικής μνημειακής ζώνης, καθώς και ολόκληρη η κωμόπολη της Λίνδου, όπως καθορίζεται από την υφιστάμενη κατά τον χρόνο έκδοσης της εν λόγω υπουργικής απόφασης πολεοδομική κατάστασή της. Με την υπ' αριθμ. 15794/19-12-1961 απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης «περί χαρακτηρισμού ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων και αρχαιολογικών χώρων» (Β 35/02-02-1962), ενόψει των διατάξεων του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932, μετά γνώμη του Αρχαιολογικού Συμβουλίου, χαρακτηρίσθηκε ως αρχαιολογικός χώρος και ιστορικό διατηρητέο μνημείο το πεδινό τμήμα κάτω από την κεντρική πλατεία του οικισμού της Λίνδου μέχρι τη θάλασσα. Με την υπ' αριθμ. Α1/Φ. 22/5932/170 / 30-01-1981 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών «περί κηρύξεως χώρου που περιβάλλει τη Λίνδο ως τόπου ιστορικού και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» (Β 129/04-03-1981), ενόψει των διατάξεων του κ.ν. 5351/1932, μετά γνώμη του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Δωδεκανήσου, κηρύχθηκε ως τόπος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους όλη η περιοχή της Λίνδου Ρόδου που περιλαμβάνεται μέσα στη νοητή γραμμή που αρχίζει νότια από τη θέση Ευλός και περνά από την κορυφογραμμή των βουνών Σταυρί, Σπηλάρια Μαρμάρι και καταλήγει στο Ακρωτήριο. Με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ / ΑΡΧ/ Α1/ Φ43/47922/ 3359/17-11-2003 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού με θέμα «Οριοθέτηση αρχαιολογικού χώρου Λίνδου Ρόδου» (Β 1786/02-12-2003), κηρύχθηκε ως αρχαιολογικός χώρος η ευρύτερη περιοχή της Λίνδου Ρόδου για την αποτελεσματικότερη προστασία των σημαντικότερων αρχαίων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων που υπάρχουν στην περιοχή αυτή, όπως αυτά απαριθμούνται στην εν λόγω υπουργική απόφαση.

2. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ / Β1/ Φ40/105606/ 5210/ 12-12-2005 έγγραφο – «εγκύκλιο» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής

Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας προς όλες τις Εφορείες Αρχαιοτήτων, με θέμα «Διαδικασίες αδειοδότησης των Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, του Ν. 3028/2002», επισημαίνονται προς' αυτές τα ακόλουθα: « ... .. 1. Οι σχετικές αποφάσεις των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού για την αδειοδότηση των Κ.Υ.Ε. εκδίδονται βάσει του άρθρου 10 και της παραγράφου 12 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002, της παραγράφου 9γ του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997 (ΦΕΚ 271/Α / 24-12-1971) « Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης» και της παραγράφου 31, του άρθρου 10 του Ν. 3207/2003 (ΦΕΚ 302/Α /24-12-2003) «Ρύθμιση θεμάτων Ολυμπιακής Προετοιμασίας και άλλες διατάξεις» και έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα εφ' όσον αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και ιστορικούς τόπους. 2. Σε περίπτωση επανυποβολής αιτήσεως για χορήγηση άδειας λειτουργίας Κ.Υ.Ε. στο ίδιο ακίνητο, ίδιας ή παρόμοιας με αυτήν προηγούμενης αίτησης (π.χ. από αναψυκτήριο σε ζαχαροπλαστείο), θα ακολουθείται η ίδια διοικητική διαδικασία, ενώ, τόσο στην εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΥΠ. ΠΟ. όσο και στην απόφαση που θα εκδίδεται, μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου, θα αναφέρονται όλες οι παλαιότερες εισηγήσεις και αποφάσεις σχετικά με την αλλαγή χρήσης στο ίδιο ακίνητο, με τις οποίες δεν θα έρχεται σε αντίθεση οποιαδήποτε νεότερη απόφαση εκδοθεί, εφόσον δεν έχουν μεταβληθεί οι αντικειμενικοί λόγοι που ελήφθησαν παλαιότερα υπ' όψη για τη χορήγηση της αρχικής άδειας. 3. Στην έκδοση αποφάσεων από τις κατά περίπτωση αρμόδιες Υπηρεσίες σας θα τίθεται υποχρεωτικά ο όρος της ανάκλησης της άδειας, σε περίπτωση αυθαίρετων κατασκευών ή αλλαγής της επιτρεπόμενης από την άδεια χρήσης ή ενεργειών και δραστηριοτήτων που δύναται να επιφέρουν άμεση ή έμμεση βλάβη σε μνημείο ή αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο. 4. Οι Εφορείες Αρχαιοτήτων θα επανεξετάζουν και θα ανακαλούν όσες εγκρίσεις έχουν χορηγήσει στα Κ.Υ.Ε., με αιτιολογημένη απόφασή τους, στις περιπτώσεις που διαπιστώνουν παράβαση της αρχαιολογικής νομοθεσίας από την κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων ή την αλλαγή της επιτρεπόμενης από την έγκριση χρήσης ή την παράβαση τεθέντων όρων λειτουργίας κατά την αρχαιολογική νομοθεσία, θεωρουμένων όλων αυτών ως μη νομίμως γενομένων. Η ανάκληση αυτή χωρεί ανεξάρτητα από την ισχύ της πολεοδομικής ή άλλης άδειας. Άλλωστε, σύμφωνα με τη νομολογία (ΣτΕ 1317/76, 1495/80, Νομ.Συμβ. ΥΓΠΕ 85/84, 594/83, 3582/78, ΕΕΝ 47. 109 και ΝΣΚ 13/75)

δημιουργείται η υποχρέωση στην Πολεοδομία και το Δήμο να ανακαλέσουν και την χορηγηθείσα από την πλευρά τους άδεια. 5. Η ανάκληση χορηγηθείσας από το ΥΠ.ΠΟ. άδειας δύναται να εφαρμοσθεί ανεξαρτήτως: α) του χρόνου, ο οποίος παρήλθε από τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας και β) της υφισταμένης τυχόν πραγματικής κατάστασης (αποπεράτωση αυθαίρετων οικοδομικών εργασιών ή παράβαση όρων βασικής άδειας), θεωρουμένης ως μη νομίμως γενομένης. Η ανάκληση θα αιτιολογείται δεόντως, με αναφορά όλων εκείνων των λόγων, που οδήγησαν στη μεταβολή της αρχικής εκτίμησης, τόσο στη σχετική εισήγηση των αρμοδίων Εφορειών Αρχαιοτήτων, όσο και στην ακόλουθη γνωμοδότηση των Συμβουλίων του ΥΠ.ΠΟ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 49 και 50 του Ν. 3028/2002 (βλ. ΣτΕ 1317/76). 6. Εξάλλου, το Υπουργείο Πολιτισμού δύναται να διατάξει τη διακοπή λειτουργίας των Κ.Υ.Ε., εφ' όσον διαπιστωθεί, έστω και εκ των υστέρων, ότι αυτή προκαλεί ή δύναται να προκαλέσει άμεση ή έμμεση βλάβη σε μνημείο, αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο ή ότι παραβιάσθηκε όρος, που τέθηκε από την αρχαιολογική υπηρεσία κατά τη χορήγηση της άδειας (βλ. ΣτΕ 1495/80. Νομ.Συμβ. ΥΠΠΕ 85/84, 594/83, ΝΣΚ 13/75).».

3. Τα πραγματικά δεδομένα των εν θέματι τριών περιπτώσεων καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, σχετικά με την λειτουργία των οποίων φέρεται να έχει γίνει επίκληση του προαναφερομένου εγγράφου – «εγκυκλίου» και τήρηση των αναφερομένων σ' αυτό οδηγιών, έχουν ως ακολούθως: Η εταιρεία «Β. ΕΠΕ» υπέβαλε στην 4^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου (στο εξής 4^η Ε.Β.Α.) την υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχομένων 4112/09-11-1995 αίτηση για χορήγηση άδειας λειτουργίας εστιατορίου στο κτίσμα ιδιοκτησίας του Γ.Ι. που ευρίσκεται εντός του οικισμού Λίνδου και το οποίο λειτουργούσε ήδη ως εστιατόριο. Η 4^η Ε.Β.Α. απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 4112/22-11-1995 έγγραφο, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Απαντώντας στο παραπάνω σχετικό σας πληροφορούμε ότι για να σας χορηγηθεί άδεια λειτουργίας στο εστιατόριό σας στη Λίνδο θα πρέπει προηγουμένως να καθαιρέσετε από την πρόσοψη τις λαδομπογιές και το τσιμέντο με το οποίο έχουν καλυφθεί τα πώρινα πλαίσια των παραθύρων και θυρών όπως και το κάτω μέρος του τοίχου της πρόσοψης. Οι εργασίες θα γίνουν με την επίβλεψη της Υπηρεσίας μας, την οποία πρέπει να ειδοποιήσετε πριν αρχίσετε. Κάθε παράβαση θα έχει σαν συνέπεια να διακοπούν οι εργασίες και να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά των υπευθύνων.». Ο Λ. Φ. υπέβαλε στην 4^η Ε.Β.Α. την υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχομένων 1178/10-04-1996 αίτηση για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας εστιατορίου στο κατάστημα ιδιοκτησίας

Γ.Ι., το οποίο λειτουργούσε ως εστιατόριο στην Λίνδο, καθώς και αντικατάστασης της μεταλλικής πέργκολας με ξύλινη. Η 4^η Ε.Β.Α. απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 1178/15-04-1996 έγγραφο, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Απαντώντας στο παραπάνω σχετικό σας πληροφορούμε ότι προκειμένου η Υπηρεσία μας να επιτρέψει την λειτουργία του εστιατορίου σας στη Λίνδο θα πρέπει προηγουμένως να αντικαταστήσετε την μεταλλική πέργκολα με ξύλινη.». Εν συνεχεία φαίνεται να χορηγήθηκε η υπ' αριθμ. 2121/15-04-1997 άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος «Εστιατόριο» στον Φ.Λ. από την Κοινότητα Λίνδου. Κατόπιν των από 23-11-1998 και 27-05-1999 αιτημάτων του Λ.Φ. η 4^η Ε.Β.Α. απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2238/09-07-1999 έγγραφο, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: « Στη συνέχεια της παραπάνω αλληλογραφίας ... .. που αφορά στην επισκευή της ξύλινης κεραμοσκεπούς οροφής του σπιτιού σας στη Λίνδο και της υπόγειας υδατοδεξαμενής, σας πληροφορούμε ύστερα από αυτοψία, τα εξής: 1. Δεν υπάρχει αντίρρηση από πλευράς Αρχαιολογικής Νομοθεσίας για την μερική επισκευή της υπάρχουσας ξύλινης, κεραμοσκεπούς οροφής (αντικατάσταση εφθαρμένων ξύλων και σπασμένων κεραμιδιών), με τον όρο, ότι θα χρησιμοποιηθούν τα ίδια υλικά και δεν θα αλλάξει η υπάρχουσα μορφή. 2. Ως προς τον καθορισμό και την επισκευή της υπόγειας υδατοδεξαμενής και την ενσωμάτωσή της, ως υπογείου αποθήκης στο υπάρχον κτίσμα, θα πρέπει κατ' αρχήν να γίνει ερευνητική τομή, για να διαπιστωθεί η υφιστάμενη κατασκευή και κατόπιν, αφού πραγματοποιηθεί αυτοψία από αρμοδίους υπαλλήλους της Υπηρεσίας μας, θα προωθηθεί η υπόθεσή σας. ... ..». Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2750/18-05-2007 έγγραφο της 4^{ης} Ε.Β.Α. προς τον Φ.Λ. η Υπηρεσία τον πληροφορούσε ότι θα πρέπει να αφαιρέσει άμεσα τα δύο ξύλινα κουβούκλια που είχαν τοποθετηθεί αυθαίρετα στο δώμα του εν λόγω ακινήτου. Στη συνέχεια, μετά και την υπ' αριθμ. 2310/13-03-2008 αίτηση της Ι.Ι., με την οποία ζητούσε την αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 2121/15-04-1997 άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος με τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 80 του ν. 3463/2006 (μεταβίβαση καταστήματος), χορηγήθηκε στην Ι.Ι. άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος (αντικατάσταση λόγω μεταβίβασης) από το Δήμο Λινδίων, με την οποία καταργήθηκε κάθε προγενέστερη άδεια. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 8127/10-12-2012 έγγραφό της η 4^η Ε.Β.Α. γνώρισε στην Ι.Ι. ότι κατά τη διενεργηθείσα αυτοψία στις 27-11-2012 διαπιστώθηκε ότι δεν είχε προβεί στην αποκατάσταση του ακινήτου που λειτουργούσε το εστιατόριό της, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 239/01-02-2011 άδεια επισκευών, η οποία προέβλεπε την καθαίρεση των

αυθαίρετων κουβουκλίων που είχαν κατασκευασθεί στο δώμα του ακινήτου και των αυθαίρετων κιγκλιδωμάτων του δώματος προς τον δρόμο, καθώς και την ανακατασκευή τμημάτων των εσωτερικών λιθοδομών του ακινήτου με την πιθανή δημιουργία τόξου, κατόπιν της υποβολής μελέτης αποκατάστασης, στην οποία θα έπρεπε να προβλεφθεί η επαναφορά της ξύλινης οροφής με επικλινή κεραμοσκεπή, η οποία είχε καθαιρεθεί χωρίς την άδεια της Υπηρεσίας. Ακολούθησε το υπ' αριθμ. πρωτ. 920/05-02-2015 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου προς τη Δημοτική Κοινότητα Λίνδου, τη Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Ρόδου και το Γραφείο Επιτροπής Ποιότητας Ζωής Δήμου Ρόδου, με το οποίο ζητούσε την άμεση ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος –εστιατορίου που λειτουργεί από την Ι.Ι. σε ακίνητο εντός του ιστορικού διατηρητέου οικισμού και του οριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου της Λίνδου Ρόδου, με το αιτιολογικό ότι α) το ακίνητο βαρύνεται με αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002 και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφά της και τις διενεργηθείσες αυτοψίες, από το έτος 2007 έως το 2012, η ενδιαφερόμενη δεν είχε προβεί στην αποκατάστασή του ούτε και στην υποβολή της απαιτούμενης μελέτης διορθωτικών επεμβάσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις της. Με την υπ' αριθμ. 45/22.04.2015 απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφασίσθηκε κατά πλειοψηφία η ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος της Ι.Ι. στη Λίνδο διότι: α) το ακίνητο βαρύνεται με αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002, όπως αυτές αναφέρονται ρητά και συγκεκριμένα στο υπ' αριθ. 920/05-02-2015 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και τις διενεργηθείσες αυτοψίες, από το 2007 έως το 2012, η ενδιαφερόμενη δεν έχει προβεί στην αποκατάσταση του ακινήτου ούτε και στην υποβολή της απαιτούμενης μελέτης διορθωτικών επεμβάσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις της ανωτέρω υπηρεσίας. Κατά της απόφασης αυτής η ενδιαφερομένη άσκησε την από 25-05-2015 ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. πρωτ. 50967/27-07-2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου με το ακόλουθο σκεπτικό : « ... .. από τη μελέτη των στοιχείων του φακέλου προκύπτει ότι η επίδικη άδεια ίδρυσης λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος χορηγήθηκε την 15.04.1997, ήτοι προ της έκδοσης του ν. 3028/2002 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της

Πολιτιστικής Κληρονομιάς” (Φ.Ε.Κ. 153/τ. Α΄/28.06.2002). Ως εκ τούτου, η εν λόγω άδεια διέπεται από τους όρους και τις προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο χορήγησής της. Δεδομένου, λοιπόν, ότι αφενός η έγκριση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος από την αρχαιολογική υπηρεσία δεν αποτελούσε κατά το χρόνο έκδοσης αυτής απαραίτητη εκ του νόμου προϋπόθεση για τη λειτουργία του τελευταίου, και αφετέρου ο ν. 3028/2002 δεν προβλέπει σε κάποια διάταξη του αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα προστασίας μνημείων και εφαρμογής του εν λόγω νόμου ούτε προβλέπει ως διοικητική κύρωση, συνεπεία της παραβίασης των διατάξεών του, την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος, αλλά αντιθέτως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 77 (εννοείται 73 παρ. 15) ότι οι διοικητικές κυρώσεις θα προσδιορισθούν με προεδρικό διάταγμα, το οποίο έως και σήμερα δεν έχει εκδοθεί και εν πάση περιπτώσει δεν προβλέπεται από καμία διάταξη του εν λόγω νόμου αναδρομική ισχύς, κρίνονται ως νόμω βάσιμοι οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας και συνεπώς μη νομίμως η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφάσισε την ανάκληση διά της προσβαλλόμενης απόφασης της επίδικης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος της τελευταίας. Η επίκληση ως λόγου ανάκλησης του υπ’ αρ. πρωτ. 920/05.02.2015 εγγράφου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, σύμφωνα με το οποίο καθίσταται υποχρεωτική η ανάκληση αδειών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι τούτο υπαγορεύει η υπ’ αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/105606/5210/12-12-2005 εγκύκλιος για τις διαδικασίες αδειοδότησης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος του ν. 3028/2002, συνιστά πλημμελή αιτιολογία, καθώς η σχετική εγκύκλιος, υπερακοντίζοντας τις διατάξεις του ν. 3028/2002 στο θέμα αυτό, προβάλλεται ως “ψευδοερμηνευτική” του νόμου και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για την εν λόγω ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος. ... ..».

4. Κατόπιν της από 16-02-1990 αίτησης της Ε.Κ., της χορηγήθηκε η από 16-07-1990 άδεια λειτουργίας Σνακ – Μπάρ στη Λίνδο Ρόδου. Με τα προγενέστερα της άδειας αυτής υπ’ αριθμ. πρωτ. 159/04-08-1986 και 458/20-02-1987 τηλεφωνικά σήματα, αλλά και τα μεταγενέστερα αυτής υπ’ αριθμ. πρωτ. 4392/29-12-1994, 439/04-02-1998 τηλεφωνικά σήματα της 4^{ης} Ε.Β.Α. Δωδεκανήσου προς τον Αστυνομικό Σταθμό (Τμήμα) Λίνδου ζητείτο η διακοπή οικοδομικών εργασιών που εκτελούντο από την Ε.Κ. αυθαίρετα, χωρίς την άδεια της Υπηρεσίας, στην οικία της στη Λίνδο. Με το υπ’

αριθμ. πρωτ. 735/18-02-1998 έγγραφο της 4^{ης} Ε.Β.Α. Δωδεκανήσου προς την Κοινότητα Λίνδου ζητείτο να αφαιρεθεί η άδεια λειτουργίας της επιχείρησής τους, καθώς οι Κ.Κ. και Ε.Κ. προέβαιναν συνεχώς σε παράνομες επεμβάσεις στο κατάστημά τους στη Λίνδο χωρίς την άδεια της Υπηρεσίας. Στις 17-06-1999 χορηγήθηκε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος Σνακ – Μπάρ στον Κ.Κ. στο προαναφερόμενο ακίνητο. Ακολούθησαν τα υπ' αριθμ. πρωτ. 5020/14-10-2002, 5924/25-11-2002, 1200/08-03-2006 σήματα της 4^{ης} Ε.Β.Α. προς τους φύλακες αρχαιοτήτων Λίνδου και τον Αστυνομικό Σταθμό Λίνδου για την διακοπή εργασιών που εκτελούντο από τον Κ.Κ. στο ακίνητό του στη Λίνδο χωρίς άδεια της Υπηρεσίας, όπως τοποθέτηση ξύλινων κιγκλιδωμάτων στο δώμα και δορυφορικής κεραίας, γυάλινης πυραμίδας – σκέπαστρου με μεταλλικό σκελετό στην αυλή και διαπλάτυνση παραθύρου. Έπονται μια σειρά από έγγραφα της 4^{ης} Ε.Β.Α. προς τον Κ.Κ. (με αριθμούς πρωτ. 2481/07-05-2007, 3394/10-06-2011, 524/25-01-2012, 1324/17-07-2012) με τα οποία του ζητείτο: α) να αφαιρέσει άμεσα τα ξύλινα διαχωριστικά από το δώμα του ακινήτου του και, όσον αφορά στην γυάλινη πυραμίδα, να έρθει σε επικοινωνία με την Υπηρεσία προκειμένου να του δοθούν οδηγίες θεραπείας, β) να καθαιρέσει τα μόνιμα στοιχεία κάλυψης του αύλειου χώρου και πιθανώς να τα αντικαταστήσει με πέργκολα ή συρόμενο τεντόπανο, γ) να υποβάλει μελέτη αποκατάστασης του ακινήτου προκειμένου να εξετασθεί από το ΤΣΜΔ, η οποία θα έπρεπε να περιλαμβάνει την απελευθέρωση της πρόσοψης της σάλας προς την αυλή από τις περιμετρικές γυψοσανίδες στήριξης της υάλινης πυραμίδας, πρόταση άρσης της μονιμότητας κάλυψης της αυλής, αποκατάσταση των λιθοδομών προς την αυλή στη θέση του μπάρ, επαναφορά της μορφολογίας των παλαιών λινδιακών φεγγιτών στην άνω στάθμη της σάλας αντί των αυθαίρετων παραθύρων / θυρών κ.ά. Εντέλει με το υπ' αριθμ. πρωτ. 506/19-03-2013 έγγραφο της 4^{ης} Ε.Β.Α. προς τον Κ.Κ. του ζητήθηκε να προβεί α) σε καθαίρεση της πυραμιδόσχημης μεταλλικής κατασκευής, των υαλοστασίων και των γυψοσανίδων για την απελευθέρωση της αυλής, β) σε επίχριση των λιθοδομών της σάλας, αφήνοντας εμφανή μόνο τα λίθινα περιθυρώματα, γ) σε επαναφορά των φεγγιτών της σάλας στις αρχικές τους διαστάσεις (φραγή θύρας και αναπροσαρμογή διατάσεων παραθύρων), δ) σε ανακατασκευή των εσωτερικών λιθοδομών του ισογείου και του τοίχου προς την αυλή, στη θέση του σημερινού πάγκου του μπάρ και ε) σε μεταγενέστερη φάση, αποκατάσταση του μεσοπατώματος. Κατόπιν όλων αυτών η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 642/29-01-2015 έγγραφό της προς την

Δημοτική Κοινότητα Λίνδου, τη Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Ρόδου και το Γραφείο Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου, ζήτησε την άμεση ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος – μπαρ που λειτουργεί από τον Κ.Κ. σε τμήμα οικοδομών, εντός του ιστορικού διατηρητέου οικισμού και του οριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου της Λίνδου Ρόδου, με το αιτιολογικό ότι α) το ακίνητο βαρύνεται από πολλαπλές αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002 και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφα της και τις διενεργηθείσες αυτοψίες, από το 2011 έως το 2013, ο ενδιαφερόμενος δεν έχει προβεί στην αποκατάστασή του ούτε και στην υποβολή της απαιτούμενης αντίστοιχης μελέτης διορθωτικών επεμβάσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας. Με την υπ' αριθμ. 46/22.04.2015 απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφασίσθηκε κατά πλειοψηφία η ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος του Κ. Κ. στη Λίνδο διότι: α) το ακίνητο βαρύνεται από πολλαπλές αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002, όπως αυτές αναφέρονται ρητά και συγκεκριμένα στο υπ' αριθ. πρωτ. 642/29-01- 2015 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και τις διενεργηθείσες αυτοψίες, από το 2011 έως το 2013, ο ενδιαφερόμενος δεν έχει προβεί στην αποκατάστασή του ούτε στην υποβολή της απαιτούμενης αντίστοιχης μελέτης διορθωτικών επεμβάσεων σύμφωνα με τις υποδείξεις της ανωτέρω υπηρεσίας. Κατά της απόφασης αυτής ο ενδιαφερόμενος άσκησε την από 25-05-2015 ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. πρωτ. 50964/27-07-2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου με το ακόλουθο σκεπτικό : « ... .. από τη μελέτη των στοιχείων του φακέλου προκύπτει ότι η επίδικη άδεια ίδρυσης λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος χορηγήθηκε την 17.06.1999, ήτοι προ της έκδοσης του ν. 3028/2002... .. Ως εκ τούτου, η εν λόγω άδεια διέπεται από τους όρους και τις προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο χορήγησής της. Δεδομένου, λοιπόν, ότι αφενός η έγκριση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος από την αρχαιολογική υπηρεσία δεν αποτελούσε κατά το χρόνο έκδοσης αυτής απαραίτητη εκ του νόμου προϋπόθεση για τη λειτουργία του τελευταίου, και αφετέρου ο ν. 3028/2002 δεν προβλέπει σε κάποια διάταξή του αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα προστασίας μνημείων και εφαρμογής του εν λόγω νόμου ούτε προβλέπει ως

διοικητική κύρωση, συνεπεία της παραβίασης των διατάξεών του, την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος, αλλά αντιθέτως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 77 ότι οι διοικητικές κυρώσεις θα προσδιορισθούν με προεδρικό διάταγμα, το οποίο έως και σήμερα δεν έχει εκδοθεί και εν πάση περιπτώσει δεν προβλέπεται από καμία διάταξη του εν λόγω νόμου αναδρομική ισχύς, κρίνονται ως νόμω βάσιμοι οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος και συνεπώς, μη νομίμως η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφάσισε την ανάκληση διά της προσβαλλόμενης απόφασης της επίδικης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος του τελευταίου. Η επίκληση ως λόγου ανάκλησης του υπ' αρ. πρωτ. 642/29.01.2015 εγγράφου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, σύμφωνα με το οποίο καθίσταται υποχρεωτική η ανάκληση αδειών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι τούτο υπαγορεύει η υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/ 105606/ 5210 /12-12-2005 εγκύκλιος για τις διαδικασίες αδειοδότησης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος του ν. 3028/2002, συνιστά πλημμελή αιτιολογία, καθώς η σχετική εγκύκλιος, υπερακοντίζοντας τις διατάξεις του ν. 3028/2002 στο θέμα αυτό, προβάλλεται ως "ψευδοερμηνευτική" του νόμου και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για την εν λόγω ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος. ....».

5. Η D.M. υπέβαλε στην 4^η Ε.Β.Α. Δωδεκανήσου την υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχομένων 2443/04-07-1996 αίτηση για χορήγηση άδειας λειτουργίας σνακ μπαρ στο κατάστημά της στη Λίνδο, προκειμένου να συνεχίσει τη λειτουργία του μετά τον θάνατο του συζύγου της. Η 4^η Ε.Β.Α. Δωδεκανήσου, σε απάντηση του προαναφερομένου αιτήματος, εξέδωσε το υπ' αριθμ. πρωτ. 2443/16-07-1996 έγγραφο, στο οποίο αναφέρονται τα ακόλουθα: «1. ... .. σύμφωνα με τα άρθρα 50 και 51 του Κ.Ν. 5351/1932 «περί αρχαιοτήτων» και το Π.Δ. 16/1980 δεν έχουμε αντίρρηση για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας *Snack Bar* στο κατάστημα ιδιοκτησίας D...M. ... στη Λίνδο με τον όρο να αφαιρεθούν τα ξύλινα καθίσματα από τον υπαίθριο χώρο εμπρός στο «δωμάτιο του καπετάνιου». 2. Οι εργασίες θα γίνουν με την επίβλεψη της Υπηρεσίας μας, την οποία πρέπει να ειδοποιήσετε πριν αρχίσετε. Κάθε παράβαση θα έχει σαν συνέπεια να διακοπούν οι εργασίες και να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά των υπευθύνων. 3. Το έγγραφο αυτό δεν αντικαθιστά άδεια που απαιτείται από οποιαδήποτε άλλη Υπηρεσία και ούτε αποτελεί τίτλο ιδιοκτησίας. 4. Η παραπάνω άδεια δεν υποκαθιστά αντίστοιχη οποιασδήποτε αρχής και ισχύει για ένα χρόνο. ... ..».

...». Κατόπιν αυτού χορηγήθηκε στην αιτούσα από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Λίνδου η υπ' αριθμ. πρωτ. 1237/22-07-1996 άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος σνακ μπαρ, καφετέριας στο εν λόγω ακίνητο στη Λίνδο (εντός οικισμού), στο σώμα της οποίας αναγραφόταν ότι είναι άκυρη σε περίπτωση μεταφοράς, επέκτασης, μεταβίβασης ή ριζικής μεταρρύθμισης του καταστήματος. Εν συνεχεία ο Ν.Χ. υπέβαλε την υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχομένων 1545/10-09-1998 αίτηση στην Κοινότητα Λίνδου για χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας εστιατορίου – μπαρ στο ίδιο ως άνω ακίνητο και του χορηγήθηκε η υπ' αριθμ. πρωτ. 1620/21-09-1998 άδεια, στο σώμα της οποίας αναγραφόταν ομοίως ότι είναι άκυρη σε περίπτωση μεταφοράς, επέκτασης, μεταβίβασης ή ριζικής μεταρρύθμισης του καταστήματος. Ο Ν.Χ. υπέβαλε το υπ' αριθμ. πρωτ. εισερχομένων 2501/14-06-1999 αίτημα στην 4^η Ε.Β.Α. Δωδεκανήσου, με το οποίο ζητούσε να εγκρίνει και να χορηγήσει άδεια εργασιών για την αντικατάσταση της ξύλινης οροφής στο εν λόγω ακίνητο με άλλη καινούργια ξύλινη οροφή. Η 4^η Ε.Β.Α., με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2501/15-06-1999 έγγραφό της, παρέσχε την αιτηθείσα άδεια για σποραδική συμπλήρωση εσωτερικών επιχρισμάτων και αντικατάσταση της ξύλινης οροφής και των κεραμιδιών με άλλη ξύλινη, όμοια με την παλαιά και με τους εξής όρους: α. Δεν θα υπερυψωθούν οι τοίχοι και β. καμμία κατασκευή από τσιμέντο δεν θα είναι ορατή. Ακολούθησαν τα υπ' αριθμ. πρωτ. 3106/12-07-1999, 3468/29-07-1999, 3869/27-08-1999 1480/28-03-2000, 2561/24-05-2005 σήματα διακοπής εργασιών της 4^{ης} Ε.Β.Α. προς τον φύλακα αρχαιοτήτων Λίνδου και τον Αστυνομικό Σταθμό Λίνδου προκειμένου να προβούν σε διακοπή εργασιών που εκτελούντο κατά παράβαση της υπ' αριθμ. 2501/15-06-1999 άδειας της Υπηρεσίας. Ειδικότερα, οι αυθαιρέτως εκτελεσθείσες εργασίες ήταν: η αφαίρεση της ξύλινης στέγης του παλαιού σπιτιού και τοποθέτηση οριζόντιας οροφής, διαμόρφωση του χώρου για να χρησιμοποιηθεί η οροφή ως υπαίθριο μπάρ, τοποθέτηση καγκέλων στη στέγη του ακινήτου και εξωτερικής σκάλας, διάνοιξη θυρώματος στην όψη, τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων περιφραξής δωματίων για χρήση δώματος. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 6827/22-12-2008 έγγραφο της 4^{ης} ΕΒΑ προς τον Ν.Χ. δεν εγκρίθηκε το αίτημά του για αντικατάσταση της μεταλλικής σκάλας ανόδου προς το δώμα του ακινήτου με πέτρινη όπως επίσης και την αντικατάσταση των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων με πέτρινο τοιχίο, καθώς το κτίριο διέθετε ξύλινη οροφή, με συνέπεια οποιαδήποτε εργασία επισκευής να μην μπορεί παρά να κινηθεί στο πλαίσιο αποκατάστασης της αρχικής μορφής του ακινήτου. Κατόπιν επανειλημμένων οχλήσεων της 4^{ης} Ε.Β.Α. ο Ν.Χ. υπέβαλε την από

28-02-2014 αίτηση για έγκριση, από αρχαιολογικής απόψεως, της μελέτης επεμβάσεων και εξωραϊσμού του καταστήματός του. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 2849/08-04-2014 απόφαση της 4ης Ε.Β.Α. αποφασίσθηκε να γίνει ανακατασκευή της αυθαιρέτως καθαιρεθείσης κεραμοσκεπής στην ισόγεια πτέρυγα του κτιρίου και να φραγεί η αυθαίρετα διανοιχθείσα θύρα στη δυτική πρόσοψη της σάλας του εν λόγω ακινήτου. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2077/09-12-2014 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου προς τον Ν.Χ. του ζητήθηκε η άμεση ανακατασκευή της κεραμοσκεπής και η φραγή της θύρας με προθεσμία υποβολής της αντίστοιχης μελέτης την 20ή – 01-2015. Η αιτούμενη μελέτη δεν υποβλήθηκε και καμιά εργασία αποκατάστασης του ακινήτου δεν είχε υλοποιηθεί. Κατόπιν όλων αυτών η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3203/19-03-2015 έγγραφό της προς την Δημοτική Κοινότητα Λίνδου, τη Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Ρόδου και το Γραφείο Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου, ζήτησε την άμεση ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος εστιατορίου – μπαρ που λειτουργεί από τον Ν.Χ. σε τμήμα οικοδομών, εντός του ιστορικού διατηρητέου οικισμού και του οριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου της Λίνδου Ρόδου, με το αιτιολογικό ότι : α) το ακίνητο βαρύνεται από πολλαπλές αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002 και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφα της και τις διενεργηθείσες αυτοψίες ο ενδιαφερόμενος δεν έχει προβεί στην αποκατάσταση του ακινήτου ούτε στην υποβολή της αντίστοιχης μελέτης αποκατάστασης. Με την υπ' αριθμ. 47/22.04.2015 απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφασίσθηκε κατά πλειοψηφία η ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος του Ν.Χ. στη Λίνδο διότι: α) το ακίνητο βαρύνεται με αυθαίρετες επεμβάσεις κατά παράβαση του ν. 3028/2002 από το έτος 1999, όπως αυτές αναφέρονται ρητά και συγκεκριμένα στο υπ' αριθ. 3203/19- 03-2015 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και β) παρά τα επανειλημμένα έγγραφα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου ο ενδιαφερόμενος δεν έχει προβεί στην αποκατάστασή του ούτε και στην υποβολή της απαιτούμενης αντίστοιχης μελέτης αποκατάστασης. Κατά της απόφασης αυτής ο ενδιαφερόμενος άσκησε την από 25-05-2015 ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. πρωτ. 50965/27-07-2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου με το ακόλουθο σκεπτικό : « ... .. από τη μελέτη των στοιχείων του φακέλου προκύπτει ότι η επίδικη άδεια

ίδρυσης λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος χορηγήθηκε την 21.09.1998, ήτοι προ της έκδοσης του ν. 3028/2002... .. Ως εκ τούτου, η εν λόγω άδεια διέπεται από τους όρους και τις προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο χορήγησής της. Δεδομένου, λοιπόν, ότι αφενός η έγκριση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος από την αρχαιολογική υπηρεσία δεν αποτελούσε κατά το χρόνο έκδοσης αυτής απαραίτητη εκ του νόμου προϋπόθεση για τη λειτουργία του τελευταίου, και αφετέρου ο ν. 3028/2002 δεν προβλέπει σε κάποια διάταξή του αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα προστασίας μνημείων και εφαρμογής του εν λόγω νόμου ούτε προβλέπει ως διοικητική κύρωση, συνεπεία της παραβίασης των διατάξεών του, την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος, αλλά αντιθέτως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 77 ότι οι διοικητικές κυρώσεις θα προσδιοριστούν με προεδρικό διάταγμα, το οποίο έως και σήμερα δεν έχει ψηφισθεί και εν πάση περιπτώσει δεν προβλέπεται από καμία διάταξη του εν λόγω νόμου αναδρομική ισχύς, κρίνονται ως νόμω βάσιμοι οι προβαλλόμενοι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος και συνεπώς μη νομίμως η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου αποφάσισε την ανάκληση διά της προσβαλλόμενης απόφασης της επίδικης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος του τελευταίου. Η επίκληση ως λόγου ανάκλησης του υπ' αρ. πρωτ. 3203/19.03.2015 εγγράφου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, σύμφωνα με το οποίο καθίσταται υποχρεωτική η ανάκληση αδειών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι τούτο υπαγορεύει η υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ40/105606/5210/12-12-2005 εγκύκλιος για τις διαδικασίες αδειοδότησης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος του ν. 3028/2002, συνιστά πλημμελή αιτιολογία, καθώς η σχετική εγκύκλιος, υπερακοντίζοντας τις διατάξεις του ν. 3028/2002 στο θέμα αυτό, προβάλλεται ως "ψευδοερμηνευτική" του νόμου και ως εκ τούτου δεν δύναται να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για την εν λόγω ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος. ... ..».

6. Ενόψει του προπαρατεθέντος περιεχομένου του υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ / Β1/ Φ40/105606/ 5210/ 12-12-2005 εγγράφου – «εγκυκλίου» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας προς όλες τις Εφορείες Αρχαιοτήτων και της ως άνω αναλυτικώς περιγραφόμενης έκβασης των ενεργειών της Εφορείας Αρχαιοτήτων

Δωδεκανήσου για την εντέλει ανάκληση των αδειών λειτουργίας τριών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος στον οικισμό της Λίνδου με βάση το περιεχόμενο του προαναφερομένου εγγράφου, η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, Τμήμα Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιολογικών Χώρων Μνημείων και Αρχαιολογικών Έργων θέτει, με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ / ΓΔΑΠΚ/ ΔΒΜΑ/ ΤΒΜΑΧΜΑΕ/ 264180/ 155365/ 1629/ 2368/ 16-11-2015 έγγραφό της, τα ακόλουθα ερωτήματα σχετικά με: α) Τη νομοθετική ισχύ και τον τρόπο εφαρμογής της υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ / Β1/ Φ40/105606/ 5210/ 12-12-2005 «εγκυκλίου» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 15 του ν. 3028/2002,

β) Την αναδρομική ή μη ισχύ της παραπάνω «εγκυκλίου», σε περιπτώσεις όπου οι άδειες είχαν χορηγηθεί από άλλες Υπηρεσίες πριν τη δημοσίευση του ν. 3028/2002 ή και πριν την οριοθέτηση – χαρακτηρισμό της περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου – ιστορικού τόπου κ.λ.π.,

γ) Εάν η Εφορεία Αρχαιοτήτων νομιμοποιείται να εισηγηθεί, με βάση τα πορίσματα του αρχαιολογικού ελέγχου, τη μερική ή ολική αναστολή ή την ανάκληση άδειας λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος στην αδειοδοτούσα Δημοτική Αρχή,

δ) Εάν η αδειοδοτούσα Δημοτική Αρχή, μετά την εισήγηση της Εφορείας Αρχαιοτήτων, υποχρεούται να προχωρήσει αυτεπάγγελτα στην έκδοση απόφασης Δημάρχου ή έχει τη διακριτική ευχέρεια να παραπέμψει την υπόθεση για εξέταση από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

7. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ / ΓΔΑΠΚ/ ΔΒΜΑ/ ΤΒΜΑΧΜΑΕ/ 96681/ 17697/ 2248/ 650/ 26-05-2016 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, Τμήματος Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιολογικών Χώρων Μνημείων και Αρχαιολογικών Έργων διευκρινίζεται ότι το ως άνω τέταρτο ερώτημα τέθηκε διότι αρχικά ο Πρόεδρος της τέως Κοινότητας Λίνδου, που έχει εξουσιοδοτηθεί από το Δήμαρχο Ρόδου να χορηγεί τις άδειες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος Λίνδου, παρέπεμψε την υπόθεση στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Ρόδου, η οποία, κατόπιν διαβούλευσης, προέβη στην άρση των αδειών και

στη συνέχεια οι τρεις καταστηματαρχες προσέφυγαν στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου όπου και δικαιώθηκαν. Η Υπηρεσία θεωρεί ότι δεν είχαν τη δυνατότητα προσφυγής στον Γενικό Γραμματέα, αλλά το αρμόδιο Τμήμα του Δήμου, κατόπιν αυτοψίας στο χώρο του καταστήματος, θα έπρεπε να προχωρεί στην προσωρινή ανάκληση της άδειας χωρίς χρονοβόρες διαβουλεύσεις κ.λ.π. και στη συνέχεια, αφού ο καταστηματαρχής έχει συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της Εφορείας Αρχαιοτήτων, να του χορηγείται εκ νέου από το Δήμο η άδεια λειτουργίας. Δηλαδή να εφαρμόζεται ό,τι ακριβώς ισχύει και για τις περιπτώσεις των πολεοδομικών παραβάσεων.

B. Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.

I. Συναφείς συνταγματικές και υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις:

8. Στο **άρθρο 24 του ισχύοντος Συντάγματος**, όπως ίσχυε προ πάσης αναθεώρησης, ορίζονταν τα ακόλουθα: « **1.** Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα. ... .. **6.** Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπον και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών.». Μετά την αναθεώρηση του 2001 στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι: « **1.** Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. ... ..».

9. Στο **ν. 2039/1992** «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης», ορίζονται τα ακόλουθα: « **Άρθρο 1 :** Στην παρούσα Σύμβαση σαν "αρχιτεκτονική κληρονομιά θεωρείται ό,τι περιλαμβάνει τα ακόλουθα ακίνητα αγαθά: **1.** Τα μνημεία: κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους. **2.** Τα αρχιτεκτονικά σύνολα: ομοιογενή σύνολα αστικών ή αγροτικών

κατασκευών, σημαντικών λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, συναφή μεταξύ τους ώστε να σχηματίζουν ενότητες, που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά. 3. Οι τόποι: σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης, εν μέρει κτισμένα, τα οποία αποτελούν εκτάσεις τόσο χαρακτηριστικές και ομοιογενείς, ώστε να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά και τα οποία είναι σημαντικά λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού και τεχνικού τους ενδιαφέροντος. ... .. **Άρθρο 3** : Κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται: 1. να καθιερώνει ένα νομικό καθεστώς προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς 2. να εξασφαλίσει, μέσα σ' αυτά το νομικό πλαίσιο και ανάλογα με τα ιδιαίτερα για κάθε Κράτος ή περιφέρεια μέτρα, την προστασία των μνημείων, των αρχιτεκτονικών συνόλων και των τόπων. **Άρθρο 4** : Κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται: 1. να θέσει σε εφαρμογή, με βάση τη νομική προστασία των σχετικών ακινήτων, κατάλληλες διαδικασίες ελέγχου και αδειών 2. να φροντίσει ώστε τα προστατευόμενα ακίνητα να μην αλλοιωθούν, ερειπωθούν ή κατεδαφιστούν. Γι' αυτόν το σκοπό, κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται, εάν δεν το έχει ήδη κάνει, να εισαγάγει στη νομοθεσία του διατάξεις, που να προβλέπουν: α. την υποβολή προς τις αρμόδιες αρχές των σχεδίων κατεδάφισης ή μετατροπής μνημείων, που ήδη προστατεύονται, ή μνημείων για τα οποία έχει κινηθεί η διαδικασία προστασίας, όπως και κάθε σχεδίου που θίγει το περιβάλλον τους β. την υποβολή στις αρμόδιες αρχές των μελετών που θίγουν το σύνολο ή τμήμα ενός αρχιτεκτονικού συνόλου ή ενός τόπου και οι οποίες αφορούν εργασίες: - κατεδάφισης κτιρίων - ανέγερσης νέων κτιρίων - σημαντικών μετατροπών, οι οποίες θα αλλοίωναν το χαρακτήρα του αρχιτεκτονικού συνόλου ή του τόπου γ. τη δυνατότητα που παρέχεται στις δημόσιες υπηρεσίες να ζητούν από τον ιδιοκτήτη ενός προστατευόμενου ακινήτου να πραγματοποιεί εργασίες ή να τον υποκαθιστούν σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία εκ μέρους του δ. τη δυνατότητα απαλλοτρίωσης ενός προστατευόμενου ακινήτου. ... .. **Άρθρο 7**: Στο χώρο ο οποίος περιβάλλει τα μνημεία, στο εσωτερικό των αρχιτεκτονικών συνόλων και των τόπων, κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται να λάβει μέτρα, που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος. ... .. **Άρθρο 9** : Κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται, στα πλαίσια των δικών του εξουσιών, να εξασφαλίσει τη λήψη κατάλληλων και επαρκών μέτρων από τις αρμόδιες αρχές, ώστε να αντιμετωπισθούν οι παραβάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Αυτά τα μέτρα μπορούν να

επιβάλλουν, κατά περίπτωση, στους υπαίτιους την υποχρέωση κατεδάφισης ενός καινούργιου κτιρίου κτισμένου παράνομα ή την αποκατάσταση της αρχικής κατάστασης του προστατευόμενου ακινήτου. ... .. **Άρθρο 11** : Με σεβασμό του αρχιτεκτονικού και ιστορικού χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς, κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται να ενθαρρύνει: - τη χρήση των προστατευόμενων ακινήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της σύγχρονης ζωής - την προσαρμογή, όταν είναι δυνατό, παλιών κτιρίων για νέες χρήσεις. ... ..

Άρθρο 13 : Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της παραπάνω πολιτικής, κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται να αναπτύξει, μέσα στα πλαίσια της δικής του πολιτικής και διοικητικής οργάνωσης την αποτελεσματική συνεργασία, στα διάφορα επίπεδα, των υπηρεσιών εκείνων, που είναι αρμόδιες για τη συντήρηση, τις πολιτιστικές δραστηριότητες, το περιβάλλον και τη χωροταξία.».

10. Στο ν. 1127/1981 « Περί κυρώσεως της εις Λονδίνον την 6ην Μαΐου 1969 υπογραφείσης Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προστασίαν της Αρχαιολογικής κληρονομιάς», ορίζονται τα ακόλουθα : « **Άρθρον πρώτον.** Κυρούται και έχει ισχύον νόμου ή εις Λονδίνον την 6ην Μαΐου 1969 υπογραφείσα Ευρωπαϊκή Σύμβασις διά την προστασίαν της Αρχαιολογικής κληρονομιάς, της οποίας το κείμενον εις πρωτότυπον εις την Γαλλικήν γλώσσαν και εις μετάφρασιν εις την Ελληνικήν έχει ως ακολούθως: ... .. Τα Κράτη Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, ως υπογράφονται, ... Συμφωνούν ως ακολούθως: **Άρθρον 1.** Διά τους σκοπούς αυτής της συμβάσεως όλα τα ευρήματα και αντικείμενα ή κάθε άλλο ίχνος ανθρωπίνης υπάρξεως, το οποίον μαρτυρεί δι' εποχάς και πολιτισμούς, διά τους οποίους ανασκαφαί ή ανακαλύψεις είναι η κυρία πηγή ή μία από τας κυρίας πηγάς της επιστημονικής πληροφορήσεως, θα θεωρούνται ως αρχαιολογικά αντικείμενα. **Άρθρον 2.** Με σκοπόν την διασφάλισιν της προστασίας των μη ανακαλυφθέντων εισέτι αντικειμένων και περιοχών όπου κείνται κρυμμένα αρχαιολογικά αντικείμενα, έκαστον συμβαλλόμενον μέρος αναλαμβάνει να λάβη τοιαύτα μέτρα, καθ' όσον είναι τούτο δυνατόν, ώστε: α) να περιορίση και να προστατεύη θέσεις και περιοχάς αρχαιολογικού ενδιαφέροντος β) να δημιουργήση εφεδρικής ζώνας διά την διατήρησιν της υλικής μαρτυρίας, η οποία θα αποτελέση αντικείμενον ερεύνης υπό μεταγενεστέρων γενεών αρχαιολόγων. ... ..».

II. Συναφείς διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας :

11. Στον κ.ν. 5351/1932 ορίζονται τα ακόλουθα: « **Άρθρο 50** : Απαγορεύεται άνευ άδειας του Υπουργείου της Παιδείας 1)... .., 2) Η πλησίον αρχαίου επιχείρησις έργου δυναμένου να βλάβη αυτό άμέσως ή εμμέσως, προκειμένου όμως περί πάσης φύσεως εγκαταστάσεων προβλεπομένων υπό διοικητικών πράξεων εκδιδομένων κατ' άρθρ.3 παρ.2 του Ν.Δ.2687/53 περί επενδύσεως και προστασίας κεφαλαίων εξωτερικού ή κατά τα άρθρ. 1 παρ.3 και 4 παρ. 1 του Νόμ. 4171/61 "περί λήψεως γενικών μέτρων διά την υποβοήθησιν της αναπτύξεως της οικονομίας αρχαίων ή Χώρας", επιχειρουμένων δε πλησίον αρχαίων ή του περιβάλλοντος αυτών και δυναμένων να βλάβωσιν αυτά άμέσως ή εμμέσως, η κατά τας διατάξεις του παρόντος Νόμου ως ούτος τροποποιηθείς ισχύει, απαιτούμενη άδεια χορηγείται υπό του Πρωθυπουργού ως Υπουργού της Προεδρίας της Κυβερνήσεως και υπό του Υπουργού Συντονισμού, μετά γνώμην του Αρχαιολογικού Συμβουλίου εκδιδομένην εντός 15 ημερών από της εις την Διεύθυνσιν Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως υποβολής της σχετικής αιτήσεως. ... .. 3) οιαδήποτε εργασία επί κτιρίων και λειψάνων ή ερειπίων αρχαίων, και αν έτι δεν επιφέρει ζημίαν τινά. Οι παραβάται τινός των εν άρθρω τούτω διατάξεων τιμωρούνται διά φυλακίσεως πέντε ημερών μέχρις ενός έτους και χρηματικής ποινής 200 έως 10.000 δραχμών. Η επανόρθωσις της γενομένης βλάβης γίνεται υπό του Δημοσίου δαπάνη του επενεγκόντος την βλάβην ... .. **Άρθρο 52** : Επισκευή ή καθ' οιονδήποτε τρόπον μετασκευή εκκλησιών ή άλλων καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του 1830, γίνεται μόνον μετ' έγκρισιν του Υπουργείου της Παιδείας, παρεχομένην μετά γνωμοδότησιν του αρχαιολογικού Συμβουλίου. Όστις άνευ της εγκρίσεως ταύτης ήθελεν προβή εις επισκευήν ή άλλως ήθελε μεταβάλη δι' οιασδήποτε εργασίας την όψιν τοιούτου μνημείου ή οικοδομήματος, τιμωρείται διά προστίμου 500-10.000 δραχμών και φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών. Εις την αυτήν ποινήν υπόκειται και ο αρχιτέκτων ή εργολάβος, όστις ήθελεν αναλάβη την εκτέλεσιν τοιαύτης εργασίας. Η ποινή αύτη επιβάλλεται προς τούτοις εις τους υπευθύνους προϊσταμένους υπηρεσιών Δήμων ή κοινοτήτων, εις τα ηγουμενοσυμβουλίου των Μονών ή εις τα εκκλησιαστικά Συμβούλια, οι οποίοι ήθελον διατάξει ή ήθελον επιτρέψει να γίνωσιν εις τα υπό την δικαιοδοσίαν αυτών ιστορικά και καλλιτεχνικά μνημεία ή και εκκλησίας επισκευαί ή άλλαι εργασίαι μεταβάλλουσαι οπωσδήποτε την όψιν τούτων. Διά πράξεως του Υπουργείου Παιδείας δημοσιευομένης εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως χαρακτηρίζονται τα μνημεία και οικοδομήματα όσα υπάγονται εις την διάταξιν ταύτην. Η ισχύς της προηγουμένης

παραγράφου περί της επιβαλλομένης εις του παραβάτας του παρόντος άρθρου ποινής άρχεται μετά την δημοσίευσιν της πράξεως, ισχύει δε η διάταξις αυτή μόνον προς τα εν τω καταλόγω ή ταις βραδύτερον δημοσιευομέναις προσθήκαις εις τούτους περιλαμβανόμενα μνημεία. Οι επισκευές, όσες κατόπιν γνωμοδοτήσεως του Αρχαιολογικού Συμβουλίου επιβάλλεται να γίνουν σε αρχαία ή ιστορικά κτίρια που ανήκουν σε ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα, πρέπει να εκτελούνται από τους ίδιους απροφασίστως και χωρίς αναβολή, με δική τους δαπάνη. Σε περίπτωση αρνήσεως των ενδιαφερομένων να εκτελέσουν τα υποδεικνυόμενα έργα, το Δημόσιο εκτελεί τις επισκευές με δική του δαπάνη.... . Με Π.Δ./μα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών, μπορεί να ρυθμιστούν οι διαδικασίες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, τα αρμόδια για κάθε περίπτωση όργανα, οι διοικητικές κυρώσεις για πράξεις ή παραλείψεις του αντιβαίνουν στις πιο πάνω διατάξεις και κάθε σχετική η συμπληρωματική λεπτομέρεια.».

12. Περαιτέρω, στο **v. 1469/1950** « Προστασία οικοδομημάτων-έργων τέχνης μεταγενέστερων του 1830», ορίζονταν τα ακόλουθα: « **Άρθρο 1 :** 1. α) Η ανέγερσις οικοδομημάτων επί τόπων χαρακτηριζομένων ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (εξαιρουμένων των ιστορικών και αρχαιολογικών) ως και η επισκευή, κατασκευή και οιαδήποτε διαρρύθμισις των επ' αυτών κειμένων οικοδομημάτων ή μνημείων και εν γένει κτισμάτων, μεταγενεστέρων του έτους 1830 και β) η επισκευή, μετασκευή και οιαδήποτε εσωτερική ή εξωτερική διαρρύθμισις, ως και η εκτέλεσις έργων συντηρήσεως οικοδομημάτων ή μνημείων μεταγενεστέρων του έτους 1830 χαρακτηριζομένων ως έργων τέχνης χρηζόντων ειδικής προστασίας, διά τα οποία ήθελε κριθή επιβεβλημένη η θέσπισις ειδικής προστασίας, υπάγονται εις τας διατάξεις του άρθρου 52 του κωδικ. Νόμου 5351 του 1932 "περί αρχαιοτήτων", της κατά το άρθρον τούτο απαιτουμένης εγκρίσεως του Υπουργού Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας παρεχομένης μετά σύμφωνον γνώμην της διά της επομένης παραγράφου οριζομένης επιτροπής. 2. Ο κατά την προηγουμένην παράγραφον χαρακτηρισμός τόπου ή έργου ενεργείται διά πράξεως του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, δημοσιευομένης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του Αρχαιολογικού Συμβουλίου, εις ό προκειμένης συζητήσεως σχετικών θεμάτων προστίθενται τα κάτωθι μέλη μετά ψήφου: ... .. 3. Η διατήρησις, συντήρησις, μεταβίβασις η οιαδήποτε αλλαγή της καταστάσεως ζωγραφικών, γλυπτικών και αρχιτεκτονικών έργων και έργων προηγμένης βιοτεχνίας ή αξιολόγου λαϊκής τέχνης μεταγενεστέρων του έτους 1830,

διά τα οποία ήθελε κριθή επιβεβλημένη η θέσπις ειδικής προστασίας, γίνεται κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, παρεχομένης μετά σύμφωνον γνώμην της διά της προηγουμένης παραγράφου 2 οριζομένης Επιτροπής. Ο χαρακτηρισμός έργου τινός εκ των ανωτέρω αναφερομένων ως χρήζοντος ειδικής Κρατικής προστασίας γίνεται διά πράξεως του Υπουργού Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, εκδιδομένης κατόπιν προτάσεως της διά του εδαφίου 2 του παρόντος οριζομένης Επιτροπής δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. **Άρθρο 2**. Από της εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως των κατά τας παρ. 2 και 3 του προηγουμένου άρθρου εκδιδομένων Υπουργικών πράξεων έχουσι πλήρη εφαρμογήν επί των εν ταις πράξεσι ταύταις αναφερομένων οικοδομημάτων, τόπων ή έργων αι διατάξεις του άρθρου 52 του Κωδ. Νόμου 5351 "περί αρχαιοτήτων", ως και αι υπό του Νόμου τούτου καθοριζόμεναι κυρώσεις. **Άρθρο 3**. 1. Ο Υπουργός των Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, εις τας περιπτώσεις θα παρέχη την απαιτουμένην έγκρισιν διά την εκτέλεσιν των εν ταις παρ. 1 και 3 του άρθρου 1 του παρόντος Νόμου εργασιών κλπ., δύναται μετά σύμφωνον γνώμην της Επιτροπής της παρ. 2 του αυτού άρθρου να επιβάλη τροποποιήσεις εις τας συντελεσθησομένας εργασίας ή περιορισμούς ως προς την διατήρησιν ή μεταβίβασιν των εις την παράγραφον 3 του άρθρου 1 αναφερομένων έργων. **Άρθρο 4**: Η εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσίευσις περιλήψεως των κατά το άρθρον 1 του παρόντος Νόμου εκδιδομένων Υπουργικών πράξεων συνεπάγεται αυτοδικαίως και άνευ άλλης τινός διατυπώσεως την κύρωσιν εκδοθείσης τυχόν αποφάσεως αναστολής εκτελέσεως εργασιών κλπ. επί των εν τη Υπουργική πράξει κατονομαζομένων οικοδομημάτων, αρχιτεκτονικών κλπ. έργων ως και την ανάκλησιν οιασδήποτε χορηγηθείσης προηγουμένης σχετικής αδείας. **Άρθρο 5**. 1. Η εις την κατηγορίαν των καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του 1830 (άρθρον 52 του κωδικοποιηθέντος νόμου 5351 "περί αρχαιοτήτων") δύναται να υπαχθώσι και κτίσματα έχοντα ιστορικήν σπουδαιότητα, νεώτερα του έτους 1830 ως και ιστορικοί τόποι. Προς τούτο δέον προηγουμένως να χαρακτηρισθώσιν ως ιστορικοί τόποι διά πράξεως του Υπουργού των Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του Αρχαιολογικού Συμβουλίου και δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Επί των κατά τα ως άνω χαρακτηριζομένων ως ιστορικών οικοδομημάτων ή ως ιστορικών τόπων εφαρμόζονται άπασαι αι περί καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του έτους

1830 διατάξεις του κωδικοποιηθέντος Νόμου 5351 "περί αρχαιοτήτων" και του Ν. 216/1943 περί οργανώσεως της υπηρεσίας Αναστηλώσεως. Ειδικώς δε προκειμένου περί ιστορικών τόπων έχουσιν εφαρμογήν και αι διατάξεις του άρθρου 50 του Νόμου 5351.» [Οι αρμοδιότητες για τους ως άνω ιστορικούς τόπους μεταφέρθηκαν στο Υπ.Χωροταξίας-Οικισμού και Περιβάλλοντος από το π.δ. 161/1984].

13. Σύμφωνα με το **άρθρο 7 παράγραφο 9γ του ν. 2557/1997**, όπως ίσχυε πριν αντικατασταθεί με το άρθρο 22 του ν.4551/2018, « ... .. γ. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός αρχαιολογικών χώρων και μουσείων χορηγείται αποκλειστικά από τον Υπουργό Πολιτισμού.», ενώ με την **παράγραφο 31 του άρθρου 10 του ν. 3207/2003**, ορίσθηκε ότι : « Η διάταξη της παραγράφου 9γ του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997 εφαρμόζεται μόνον επί των κάθε είδους καταστημάτων, που ευρίσκονται εντός οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, οργανωμένων ιστορικών τόπων, μουσείων και μνημείων».

Επίσης στο **άρθρο 9 του ν. 2557/1997** ορίζεται ότι : « Ειδικές διατάξεις. ... .. 12. Η παράβαση της αρχαιολογικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση δομικών ή άλλων συναφών εργασιών και ιδίως η εκτέλεση εργασιών χωρίς άδεια ή παρά την ανάκληση της άδειας ή παρά το αντίθετο σήμα των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού επιφέρει τις συνέπειες που προβλέπονται σε περίπτωση παράβασης της πολεοδομικής και οικοδομικής νομοθεσίας. Οι αστυνομικές κρατικές αρχές υποχρεούνται να παρέχουν την αναγκαία συνδρομή ή προστασία στην Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.».

14. Στο **ν. 3028/2002** ορίζονται τα εξής: « **Άρθρο 3** : Περιεχόμενο της προστασίας.
1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως: α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της, β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της, γ) στην αποτροπή της παράνομης ανασκαφής, της κλοπής και της παράνομης εξαγωγής, δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της, ε) στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν, στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά. 2. Η προστασία των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων περιλαμβάνεται στους στόχους οποιουδήποτε επιπέδου χωροταξικού, αναπτυξιακού, περιβαλλοντικού και

πολεοδομικού σχεδιασμού ή σχεδίων ισοδύναμου αποτελέσματος ή υποκατάστατων τους. ... .. **Άρθρο 6** : Διακρίσεις ακινήτων μνημείων – Χαρακτηρισμός. 1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830, β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. 2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού. 3. ... .. 4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. ... .. 7. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της ανακοίνωσης στην εφημερίδα και αίρονται εάν η απόφαση περί χαρακτηρισμού δεν δημοσιευθεί εντός ενός (1) έτους από αυτές. Εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος απαγορεύεται κάθε επέμβαση ή εργασία στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο. 8. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων. 9. Η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου που εκδίδεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα. Η απόφαση ανάκλησης εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 4 και 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφότου και επέρχονται τα αποτελέσματά της. Η απόφαση για το χαρακτηρισμό ή η ανακλητική της αποστέλλεται στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία και στον οικείο δήμο ή κοινότητα και στο Κτηματολόγιο Α.Ε. 10. Η κατεδάφιση νεότερων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό τελευταίων ετών ή η εκτέλεση εργασιών για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, ακόμα και αν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν χαρακτηρισθεί μνημεία, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Υπηρεσίας. Για

το σκοπό αυτόν ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην Υπηρεσία ότι προτίθεται να προβεί σε αυτήν. Η έγκριση θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη γνωστοποίηση δεν συντελεστούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας της εισήγησης για το χαρακτηρισμό του ακινήτου που προβλέπονται στην παράγραφο 5.11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου κρίνεται εάν είναι αναγκαία η ολική ή μερική, διαρκής ή προσωρινή άρση της προστασίας ακινήτου μνημείου προκειμένου να προστατευθεί άλλο μνημείο. ... ..

... **Άρθρο 10** : Ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους. 1. Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε ακίνητο μνημείο, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του. ... ..

... . 3. Η εγκατάσταση ή η λειτουργία βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή εμπορικής επιχείρησης, η τοποθέτηση τηλεπικοινωνιακών ή άλλων εγκαταστάσεων, η επιχείρηση οποιουδήποτε τεχνικού ή άλλου έργου ή εργασίας, καθώς και η οικοδομική δραστηριότητα πλησίον αρχαίου επιτρέπεται μόνο μετά από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η έγκριση χορηγείται εάν η απόσταση από ακίνητο μνημείο ή η σχέση με αυτό είναι τέτοια ώστε να μην κινδυνεύει να επέλθει άμεση ή έμμεση βλάβη αυτού λόγω του χαρακτήρα του έργου ή της επιχείρησης ή της εργασίας. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών μπορεί να καθορίζονται κριτήρια, διαδικασίες ελέγχου και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Η έγκριση δεν απαιτείται προκειμένου περί οικοδομικών εργασιών ή τεχνικού ή άλλου έργου στο εσωτερικό υφιστάμενου κτιρίου οι οποίες δεν επιφέρουν τροποποιήσεις των όψεων αυτού και δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές. 4. Για κάθε εργασία, επέμβαση ή αλλαγή χρήσης σε ακίνητα μνημεία, ακόμη και αν δεν επέρχεται κάποια από τις συνέπειες της παραγράφου 1 σε αυτά, απαιτείται έγκριση που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. ... ..

... .. 5. Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την αποτροπή άμεσου και σοβαρού κινδύνου είναι δυνατή η επιχείρηση εργασιών αποκατάστασης βλάβης που δεν αλλοιώνει τα υπάρχοντα κτιριολογικά, αισθητικά και άλλα συναφή στοιχεία του μνημείου χωρίς την έγκριση που προβλέπεται στις παραγράφους 3 και 4, μετά από άμεση και πλήρη ενημέρωση της Υπηρεσίας, η οποία μπορεί να διακόψει τις εργασίες με σήμα της. 6. Στις περιπτώσεις που απαιτείται έγκριση σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αυτή προηγείται από τις άδειες άλλων αρχών που αφορούν την επιχείρηση ή την εκτέλεση του έργου ή της εργασίας και τα στοιχεία της

αναγράφονται με ποινή ακυρότητας στις άδειες αυτές. Η έγκριση χορηγείται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης. ... ..7. Για την προστασία των ακινήτων μνημείων είναι δυνατόν με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου να επιβάλλονται περιορισμοί στη χρήση και στον τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και στους όρους δόμησής τους κατά παρέκκλιση από κάθε ισχύουσα διάταξη. 8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού και γνώμη των οικείων γνωμοδοτικών οργάνων, είναι δυνατόν να επιβάλλονται ειδικοί όροι δόμησης και χρήσης με σκοπό την προστασία των μνημείων. **Άρθρο 12 :** Οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων. 1. Οι αρχαιολογικοί χώροι κηρύσσονται και οριοθετούνται ή αναοριοθετούνται με βάση τα δεδομένα αρχαιολογικής έρευνας πεδίου και απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. ... .. 4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 10 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους αρχαιολογικούς χώρους. Πριν από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 1, απαιτείται η γνώμη του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού για υφιστάμενες δραστηριότητες της αρμοδιότητάς του, προκειμένου να καθορισθούν οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας τους στο πλαίσιο του άρθρου 10. Η γνώμη αυτή διατυπώνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την αποστολή του σχετικού ερωτήματος. Εάν παρέλθει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία, η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού εκδίδεται χωρίς τη γνώμη αυτή. **Άρθρο 14 :** Αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς. Οικισμοί που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους. 1. Στους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή των ορίων νομίμως υφισταμένων ενεργών οικισμών είναι δυνατόν να καθορίζονται ζώνες προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13. Σε μη ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή των ορίων νομίμως υφισταμένων ενεργών οικισμών και αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, απαγορεύεται η ανέγερση νέων κτιρίων και επιτρέπεται η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, καθώς και η κατεδάφιση εκείνων που έχουν χαρακτηριστεί ετοιμόρροπα υπό τους όρους των περιπτώσεων β' και γ' αντιστοίχως της παραγράφου 2 του παρόντος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται σε αυτούς οι υπόλοιπες διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 του παρόντος. 2. Στους ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται

οι επεμβάσεις που αλλοιώνουν το χαρακτήρα και τον πολεοδομικό ιστό ή διαταράσσουν τη σχέση μεταξύ των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων. Επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη των οικείου γνωμοδοτικού οργάνου: α) η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν από πλευράς όγκου, δομικών υλικών και λειτουργίας με το χαρακτήρα του οικισμού, β) η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, εφόσον τεκμηριώνεται η αρχική τους μορφή και δεν εμπίπτουν σε κοινόχρηστο χώρο του οικισμού ή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου γ) η κατεδάφιση υφιστάμενων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του συνόλου ή χαρακτηρισθούν ετοιμόρροπα κατά τις διατάξεις του άρθρου 41, ή επικινδύνως ετοιμόρροπα κατά τις διατάξεις του άρθρου 7 του π.δ. 13/22.4.1929 (Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας - ΦΕΚ 580 Δ/1999, άρθρο 428). δ) η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στα υφιστάμενα κτίσματα, στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους και τους κοινόχρηστους χώρους, λαμβανομένου πάντα υπόψη του χαρακτήρα του οικισμού ως αρχαιολογικού χώρου, . Η άδεια δεν απαιτείται σε περίπτωση τεχνικού ή άλλου έργου ή οικοδομικών εργασιών στο εσωτερικό υφισταμένου κτιρίου, οι οποίες δεν επιφέρουν τροποποιήσεις των όψεων αυτού και δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές, καθώς και σε περίπτωση εργασιών στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους, οι οποίες δεν περιλαμβάνουν εκσκαφές. ε) η χρήση κτίσματος ή και των ελεύθερων χώρων του, εάν εναρμονίζεται με το χαρακτήρα και τη δομή τους. 3. Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την αποτροπή άμεσου κινδύνου είναι δυνατή η εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης βλάβης χωρίς την παραπάνω άδεια μετά από ενημέρωση της Υπηρεσίας, η οποία μπορεί να διακόψει τις εργασίες με σήμα της. 4. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαιτούμενη άδεια εκδίδεται πριν από όλες τις άλλες άδειες άλλων αρχών που αφορούν στην εκτέλεση του έργου, σε κάθε περίπτωση μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης, τα δε στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας σε αυτές. Η άδεια αλλαγής της χρήσης εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες. 5. Στους παραπάνω αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται δραστηριότητες, καθώς και χρήσεις των κτισμάτων, των ελεύθερων χώρων τους και των κοινόχρηστων χώρων, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με το χαρακτήρα και τη δομή των επί μέρους κτισμάτων ή χώρων ή του συνόλου. Για τον καθορισμό της χρήσης κτίσματος ή ελεύθερου χώρου αυτού ή κοινόχρηστου χώρου χορηγείται άδεια με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. 6. Μέσα στους αρχαιολογικούς χώρους που είναι

ενεργοί οικισμοί καθορίζονται, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του τυχόν άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ειδικές ρυθμίσεις όσον αφορά τους περιορισμούς της ιδιοκτησίας, τις χρήσεις γης ή κτιρίων, τους όρους δόμησης ή τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες.».

[Εξάλλου, στο άρθρο 14 παράγραφος 2 του ν. 3028/2002, όπως ίσχυε αρχικώς ορίζονταν τα ακόλουθα: « Στους ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται οι επεμβάσεις που αλλοιώνουν το χαρακτήρα και τον πολεοδομικό ιστό ή διαταράσσουν τη σχέση μεταξύ των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων. Επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη των οικείου γνωμοδοτικού οργάνου: α) η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν από πλευράς όγκου, δομικών υλικών και λειτουργίας με το χαρακτήρα του οικισμού, β) η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, εφόσον τεκμηριώνεται η αρχική τους μορφή, γ) η κατεδάφιση υφιστάμενων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του συνόλου ή χαρακτηρισθούν ετοιμόρροπα κατά τις διατάξεις του άρθρου 41, δ) η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στα υφιστάμενα κτίσματα, στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους και τους κοινόχρηστους χώρους, λαμβανομένου πάντα υπόψη του χαρακτήρα του οικισμού ως αρχαιολογικού χώρου, ε) η χρήση κτίσματος ή και των ελεύθερων χώρων του, εάν εναρμονίζεται με το χαρακτήρα και τη δομή τους.».]

... .. **Άρθρο 16** . Ιστορικοί τόποι. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από διάγραμμα οριοθέτησης και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτάσεις ή σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης σύμφωνα με τις ειδικότερες διακρίσεις του εδαφίου δ' του άρθρου 2 χαρακτηρίζονται ιστορικοί τόποι. Στους ιστορικούς τόπους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14 και 15.».

Άρθρο 17. Ζώνες Προστασίας γύρω από μνημεία. 1. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται Ζώνη Προστασίας Α', σύμφωνα με το άρθρο 13. 2. Ο καθορισμός χώρου, σε περιοχή εκτός σχεδίου πόλεως ή νομίμως υφισταμένων οικισμών, ως Ζώνης Α', συνεπάγεται την αναγκαστική απαλλοτρίωσή του, εάν αναιρείται η κατά προορισμό χρήση του. 3. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται επίσης Ζώνη Προστασίας Β' , σύμφωνα με το άρθρο 13. ... .. **Άρθρο 73**. Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις. ... .. 12. Προκειμένου περί ακινήτων ή

εκτάσεων πολλαπλώς χαρακτηρισμένων υπερισχύουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον πρόκειται για μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς τόπους.

13. Κηρυγμένοι έως την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού αρχαιολογικοί χώροι που δεν έχουν οριοθετηθεί σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 1 του άρθρου 12, οριοθετούνται οριστικά εντός τριετίας από αυτήν, στο πλαίσιο προγράμματος που καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Προκειμένου για ενάλιους αρχαιολογικούς χώρους η παραπάνω προθεσμία είναι διπλάσια.

14. Όπου στον παρόντα νόμο και γενικότερα στη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς προβλέπεται: α) ότι απαιτείται άδεια ή έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας ή του Υπουργού Πολιτισμού για την εκτέλεση εργασίας ή για τη διενέργεια οποιασδήποτε άλλης πράξης, ή β) ότι απαγορεύεται ή επιβάλλεται η διενέργεια εργασιών ή οποιασδήποτε άλλης πράξης είτε εκ του νόμου είτε επειδή αυτό προβλέπεται σε πράξη της Υπηρεσίας ή του Υπουργού Πολιτισμού, ή γ) ότι επέρχονται συγκεκριμένες έννομες συνέπειες λόγω της παραβίασης διατάξεων, μπορούν να εκδίδονται προσωρινώς μεν σήματα οριστικώς δε πρωτόκολλα με τα οποία διαπιστώνεται η πλήρωση των προϋποθέσεων από τις οποίες απορρέουν οι έννομες συνέπειες που προβλέπονται από το νόμο ή τις δυνάμει αυτού εκδιδόμενες ατομικές ή κανονιστικές πράξεις, ιδίως η διακοπή εργασιών, η εγκατάσταση εργολάβων ή συνεργείων για τη διενέργεια εργασιών, η επιβολή αποζημίωσης ή τέλους η αποβολή από ακίνητο, η κατάσχεση κινητού ή ακινήτου μνημείου. Τα σήματα και τα πρωτόκολλα αυτά εκδίδονται από τον Υπουργό Πολιτισμού, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτεί σχετικά τον Γενικό Γραμματέα ή υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού. Οι αστυνομικές αρχές και κάθε άλλη δημόσια αρχή ή αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης υποχρεούνται να παράσχουν κάθε αναγκαία συνδρομή για την εκτέλεση των σημάτων και των διοικητικών πρωτοκόλλων της παρούσας παραγράφου. Για την επίδοση και την εκτέλεση των παραπάνω σημάτων και πρωτοκόλλων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του τέταρτου και του πέμπτου εδαφίου της περίπτωσης β', της παραγράφου 9 του άρθρου 7 του Ν. 2557/1997, όπως ισχύει.

15. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, ορίζονται οι πρόσθετες διοικητικές κυρώσεις οι οποίες επιβάλλονται για πράξεις ή παραλείψεις που είναι αντίθετες προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή των κανονιστικών πράξεων οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή του. ... .. **Άρθρο 75.** Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά

στις επί μέρους διατάξεις. Κάθε διάταξη νόμου αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου καταργείται.».

III. Συναφείς διατάξεις σχετικά με την αδειοδότηση Κ.Υ.Ε. από άλλες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες.

15. Περαιτέρω, στο **π.δ. 180 της 19.2/10.3.1979** « Περί των όρων λειτουργίας καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκεδάσεως» (Α' 46), ορίζεται ότι : « **Άρθρον 3.** 1. Η Αστυνομική Αρχή δύναται να αρνείται τη χορήγηση άδειας λειτουργίας στα κέντρα διασκεδάσεως και καταστήματα της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος, εφόσον η αίτηση αναφέρεται σε ακίνητο που βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων, κατευθεία γραμμή μετρούμενη, από ναούς, σχολεία, κλινικές, νοσοκομεία, φροντιστήρια, στρατώνες, εργοστάσια, παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, ορφανοτροφεία, βιβλιοθήκες, ωδεία, αθλητικούς χώρους και διάφορες άλλες σχολές. 2. Απαγορεύεται ή λειτουργία των εις το άρθρον 1 παρ. 1 του παρόντος Διατάγματος κέντρων διασκεδάσεως και καταστημάτων πλησίον αλλήλων εάν εκ τούτου δημιουργούνται προβλήματα δημοσίας τάξεως, ή ζημιώνεται η αισθητική εμφάνισις της περιοχής κατά των ητιολογημένην γνώμην της αρμοδίας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών. ... ..».

16. Στην Υγειονομική Διάταξη Αιβ/8577 (Υγείας) της 30.08/08.09.1983 με θέμα «Υγειονομικός έλεγχος των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των γενικών και ειδικών όρων ιδρύσεως και λειτουργίας των εργαστηρίων και καταστημάτων τροφίμων ή και ποτών» (Β' 526), η οποία ίσχυσε μέχρι 24-10-2012, ορίζονταν τα εξής: «**Άρθρο 6.** Άδειες ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων, εργαστηρίων και εργοστασίων υγειονομικού ενδιαφέροντος. 1. Για την ίδρυση και λειτουργία καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος απαιτείται άδεια της οικείας Αστυνομικής Αρχής, χορηγούμενη με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, αν δεν προβλέπεται από τον Νόμο τέτοια Επιτροπή, της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας, ότι πληρούνται οι όροι των σχετικών Υγειονομικών Διατάξεων. 2. Εξαιρούνται από την υποχρέωση αποκτήσεως της ανωτέρω άδειας της Αστυνομικής Αρχής τα καταστήματα ή εργαστήρια ή εργοστάσια υγειονομικού ενδιαφέροντος, για τα οποία ειδικοί Νόμοι ή Διατάγματα προβλέπουν τη χορήγηση άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας από άλλο Κρατικό Φορέα με σύμφωνη γνώμη της οικείας Υγειονομικής Υπηρεσίας ή της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή άλλου

αρμόδιου Συλλογικού Οργάνου, στο οποίο συμμετέχει και εκπρόσωπος της Υγειονομικής Υπηρεσίας. ... .. 3. Αν από ειδικές διατάξεις Νόμου ή Δ/ματος προβλέπεται η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος από άλλον Κρατικό Φορέα, χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής ή της οικείας Υγειονομικής Υπηρεσίας, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να αποκτήσει την άδεια της παρ. 1 του παρόντος άρθρου πριν από την άδεια, που προβλέπουν οι ανωτέρω ειδικές διατάξεις. ... .. Αν για την ίδρυση καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος απαιτείται, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις Νόμου ή Δ/ματος κ.λπ., άδεια σκοπιμότητας εκδιδόμενη από τον Νομάρχη ή άλλη Αρχή, η προβλεπόμενη από το παρόν άρθρο άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας τούτου χορηγείται μετά την απόκτηση της ανωτέρω άδειας σκοπιμότητας, αντίγραφο της οποίας επισυνάπτεται στην αίτηση του ενδιαφερομένου μαζί με τα αναφερόμενα στο άρθρο 7 της παρούσας άλλα δικαιολογητικά. 4. Η άδεια της παρ. 1 του παρόντος άρθρου χορηγείται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (εταιρικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί κ.λπ.) και ισχύει για το κτίριο και τους χώρους, για τους οποίους έχει εκδοθεί, χωρίς χρονικούς περιορισμούς. Κατ' εξαίρεση, οι άδειες, που χορηγούνται με βάση τις Αστυνομικές Δ/ξεις "περί υπαιθρίων επαγγελματών", σε συνδυασμό με τις διατάξεις των οικείων άρθρων της παρούσας, ισχύουν για ορισμένο χρόνο, σύμφωνα με τις Αστυνομικές αυτές Διατάξεις. ... .. 5. Θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος και συνεπώς απαιτείται νέα άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας τούτου η μεταφορά ή επέκταση ή αλλαγή [ή μεταβίβασή] του, καθώς και η ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του, εκτός αν, κατά τις διαπιστώσεις της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας, η γινομένη τροποποίηση είχε σαν συνέπεια τη βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών λειτουργίας τούτου. Για την μεταβίβαση καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος σε άλλο πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, η αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τούτου γίνεται από την εκάστοτε αδειοδοτούσα αρχή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. [το εδάφιο αυτό προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 1 της ΥΑ Υ1γ/Γ.Π/οικ. 94643/2007 ΦΕΚ Β 1384/3.8.2007 με έναρξη ισχύος 15 ημέρες από τη δημοσίευσή της] Ως μεταβίβαση καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος εννοείται και η εκχώρηση με ενοίκιο της εκμεταλλεύσεως των εγκαταστάσεων (οίκημα, εξοπλισμός κλπ.) τούτου από τον κάτοχο της άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας του σε άλλο

πρόσωπο. Για τη χορήγηση της απαιτούμενης άδειας λόγω μεταφοράς ή επεκτάσεως ή αλλαγής ή ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων λειτουργίας του ή μεταβιβάσεως καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος, θα ακολουθείται η ίδια διαδικασία, όπως και προκειμένου για άδεια νεοϊδρυμένου καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου, που καθορίζει το άρθρο 8 της παρούσας, και θα λαμβάνονται υπόψη οι Υγειονομικές Διατάξεις και άλλες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, που ισχύουν κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως του ενδιαφερόμενου για την απόκτηση της νέας άδειας. Εξαιρετικά, σε περιπτώσεις συνταξιοδότησεως ή θανάτου του προσώπου, στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος, γεγονός που θα φαίνεται από επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του Διπλώματος Απονομής Συντάξεως ή σχετική βεβαίωση του αρμόδιου ασφαλιστικού φορέα, ότι κατατέθηκε αίτηση για συνταξιοδότηση με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ή επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της Ληξιαρχικής Πράξης θανάτου, κατά περίπτωση, και της τυχόν μεταβιβάσεως τούτου στη σύζυγο ή στα τέκνα ή σε συντηρούμενα απ' αυτό αδέρφια του ανωτέρω προσώπου, η άδεια λειτουργίας του αντικαθίσταται υποχρεωτικά με νέα άδεια, εκδιδόμενη στο όνομα του προσώπου, στο οποίο μεταβιβάζεται, χωρίς να ακολουθηθεί η διαδικασία των άρθρων 7 και 8 της παρούσας που αναφέρεται στα δικαιολογητικά κ.λπ., τα οποία αφορούν το κτίριο και τους υγειονομικούς όρους και προϋποθέσεις του καταστήματος. Τούτο δεν ισχύει σε περιπτώσεις που, πέρα από την ανωτέρω μεταβίβαση, έχει γίνει και μεταφορά ή επέκταση ή αλλαγή ή ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου, οπότε για την έκδοση της νέας άδειας εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 7 και 8 της παρούσας. ....

7. Σε περίπτωση μεταφοράς ή μεταβιβάσεως καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και επί διακοπής της λειτουργίας του για διάφορες αιτίες, πλην της ανωτέρας βίας, επί χρονικό διάστημα πέραν του έτους, η άδεια λειτουργίας τούτου παύει να ισχύει και επιστρέφεται υποχρεωτικώς και ανυπερθέτως από τον κάτοχο της στην οικεία Αστυνομική Αρχή για ακύρωση. Αν ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να επαναλειτουργήσει το κατάστημα ή εργαστήριο ή εργοστάσιο του μετά την επί ένα έτος και πλέον διακοπή της λειτουργίας του, ζητεί αρμοδίως την έκδοση νέας άδειας, για τη χορήγηση της οποίας θα κρίνεται τούτο βάσει των διατάξεων της ισχύουσας κατά την υποβολή της αιτήσεως του ενδιαφερομένου σχετικής νομοθεσίας. Επί επιδόσεως νέας άδειας λειτουργίας

καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος λόγω επεκτάσεως ή αλλαγής ή ουσιώδους τροποποιήσεως των υγειονομικών όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας τούτου, η παλιά άδεια επιστρέφεται στην οικεία Αστυνομική Αρχή, επισυναπτομένη στη σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου για την έκδοση της νέας άδειας. ... .. Τα εδάφια πρώτο και τέταρτο της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή και σε περιπτώσεις, που το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί άδεια ίδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος ή εργαστηρίου ή εργοστασίου υγειονομικού ενδιαφέροντος θα εκχωρήσει με ενοίκιο την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων (οίκημα, εξοπλισμός κλπ.) τούτου σε άλλο πρόσωπο. ... ..».

17. Στο π.δ. 552/1989 ορίζεται ότι : «**Άρθρο 1.** 1. Η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας ίδρυσης, που προβλέπεται από το άρθρο 10 του Α.Ν 2520/1940 (Α` 273) και από την υπ` αριθ. Α1β/ 8577/83 Υγειονομική Διάταξη (Β` 526), των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του Π.Δ. 180/1979 (Α` 46), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο, παρ. 1 του Π.Δ. 231/1989 (Α` 109), μεταβιβάζεται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εφόσον κάθε ένας απ` αυτούς ζητήσει αυτό ύστερα από απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το Νομάρχη, κοινοποιείται στο Υπουργείο Εσωτερικών και στην οικεία Αστυνομική Διεύθυνση και δημοσιεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 285 του Π.Δ. 323/1989. 2. Η ανωτέρω άδεια ίδρυσης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κίνηση από την Αστυνομική Αρχή της διαδικασίας για έκδοση από αυτήν της άδειας λειτουργίας και χορηγείται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας, ύστερα από σύμφωνη απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου αφού εξετασθεί από αυτό ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία προϋποθέσεις και ιδίως οι αναφερόμενες: α. Στις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία. β. Στις διατάξεις των άρθρων 15, 41 και 51 της Α1β/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης (Β` 526), του άρθρου 6 παρ. 1 εδάφ. α της Α5/3010/85 ομοίας (Β` 4), των άρθρων 1 παρ. 1 εδαφ. β` και 3 παρ. 1 του Π.Δ 180/1979 (Α` 46), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο παρ. 1 και 3 του Π.Δ 231/1989 (Α` 109), του άρθρου 1 του Α.Ν. 445/1937 (Α` 22) σε συνδυασμό με το άρθρο 162 παρ. 4 του Β.Δ 15/17. 5.1956 (Α` 123), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 του Β.Δ. της 27 Ιανουαρίου /12.2.1959 (Α` 29), με το άρθρο 41 παρ. 2 της Α1β/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης, των άρθρων 24 και 32 του Β.Δ. 465/1970 (Α` 150) και της

παρ. 6 της Α1β/ 3659/82 Υγειονομικής Διάταξης (Β ` 297). 3. Για τα κέντρα διασκεδάσεως δυναμικότητας άνω των 200 καθισμάτων χορηγείται αντί άδειας ίδρυσης η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία άδεια εγκατάστασης, το δε Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη εκτός των αναφερομένων στο εδάφ. α` της προηγούμενης παραγράφου και τη γνώμη των Συμβουλίων του άρθρου 2 του Α.Ν. 445/1937, προς το οποίο θα διαβιβάζονται, μέσω της οικείας Αστυνομικής Αρχής, έγκαιρα, από τη Δημοτική ή Κοινοτική Αρχή τα υποβληθέντα σ` αυτή δικαιολογητικά.».

18. Στο άρθρο 28 του ν. 2130/1993 ορίζονται τα εξής : «1. Η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας ίδρυσης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που προβλέπεται από το άρθρο 10 του α.ν. 2520/1940 "Περί υγειονομικών διατάξεων", (ΦΕΚ 243 Α`) και από την Α1β/8577/1983 Υγειονομική Διάταξη (ΦΕΚ 526 Β`), όπως ισχύει κάθε φορά, μεταβιβάζεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως (Ο.Τ.Α.), στην εδαφική περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ιδρυθούν εφόσον καθένας από αυτούς αναλάβει την αρμοδιότητα αυτή, με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το νομάρχη και δημοσιεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 285 του π.δ. 323/1989. 2. Στα καταστήματα της παραγράφου 1 υπάγονται τα κέντρα διασκέδασης, τα καταστήματα στα οποία προσφέρονται κυρίως οινοπνευματώδη ποτά για άμεση κατανάλωση εντός αυτών, (μπαρ και τα όμοια προς αυτά), τα καφεενεία, τα αναψυκτικά, οι πιτσαρίες, τα σνακ μπαρ, FAST FOOD, καθώς και τα μικτά καταστήματα, αν σ` αυτά περιλαμβάνεται ένα από τα ανωτέρω καταστήματα. 3. Για χορήγηση άδειας ίδρυσης των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι ισχύουσες, κάθε φορά υγειονομικές και άλλες διατάξεις, καθώς και οι διατάξεις που αναφέρονται στις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία. 4. Η άδεια ίδρυσης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση από την αστυνομική αρχή της άδειας λειτουργίας των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος, και χορηγείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας μετά από σύμφωνη γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. 5. Η χορηγηθείσα άδεια ίδρυσης ανακαλείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αν εκδόθηκε από αναρμόδιο κατά τόπο όργανο, β) αν διαπιστωθεί ότι είναι ελαττωματική από της εκδόσεως, γ) αν ανακληθεί οριστικά η άδεια λειτουργίας. 6. Η ανάκληση της άδειας ίδρυσης, επάγεται

την αυτοδίκαιη ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος. 7. Όπου στην κείμενη νομοθεσία, κατά το μέρος που αυτή αφορά την έκδοση αδειών ίδρυσης των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, αναφέρεται "αστυνομική αρχή", νοείται ο οικείος δήμαρχος ή πρόεδρος της κοινότητας. 8. Για τα κέντρα διασκεδάσεως δυναμικότητας άνω των διακοσίων καθισμάτων, χορηγείται αντί άδειας ίδρυσης, η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία άδεια εγκατάστασης, το δε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο λαμβάνει υπόψη, εκτός των αναφερομένων στην παράγραφο 3 του παρόντος, και τη γνώμη των συμβουλίων του άρθρου 2 του α.ν. 445/1937. 9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίας Τάξης καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της άδειας ίδρυσης, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στη δημοτική ή κοινοτική αρχή για την έκδοση της άδειας ίδρυσης, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στην αστυνομική αρχή για την έκδοση της άδειας λειτουργίας, καθώς και κάθε άλλη σχετική με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, λεπτομέρεια. 10. Οι άδειες ίδρυσης που χορηγήθηκαν με βάση τις διατάξεις του π.δ. 552/1989 "Μεταβίβαση αρμοδιότητας έκδοσης αδειών ίδρυσης καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος κ.λπ." (ΦΕΚ 232 Α') και της 1010/3.96-γ/ 1-11-89 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης (ΦΕΚ 838 Β'), θεωρούνται από της εκδόσεως τους νόμιμες, εκτός αν χορηγήθηκαν κατά παράβαση των τότε υφιστάμενων διατάξεων. ....».

Ακολούθησε η έκδοση της υπ' αριθμ. **31710/29-06-1993 Κοινής Υπουργικής Απόφασης** των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης (Β' 500/1993), με την οποία ορίστηκαν τα εξής : « **Άρθρο 1.** Ο τύπος και το περιεχόμενο της άδειας ίδρυσης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος του άρθρου 28 του Ν. 2130/1993 καθορίζεται σύμφωνα με το ακόλουθο υπόδειγμα:

..... (Τίτλος υπηρεσίας ο.τ.α.)

..... (Αριθ. Πρωτοκόλλου)

Άδεια ίδρυσης (είδος καταστήματος)..... ο Δήμαρχος (όνομα Δήμου)..... ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας (όνομα Κοινότητας).....

"Λαβόντες υπόψη:

1. Την από..... αίτηση τ.. (ονοματεπώνυμο φυσικού ή επωνυμία νομικού προσώπου).....

... .. 4. Την υπ` αριθ..... από..... απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου το οποίο έλαβε υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 28

του Ν. 2130/93 καθώς και το γεγονός ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία προϋποθέσεις και ιδίως οι αναφερόμενες:

α. Στις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία (παρατίθενται οι σχετικές διατάξεις όπως ισχύουν κάθε φορά για την οικεία περιφέρεια).

β. Στις διατάξεις των άρθρων..... της Αιβ/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης (Β` 526) του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α της Α5/3010/85 ομοίας (Β` 4)..... των άρθρων 1 παρ. 1 εδάφ. β` και 3 παρ. 1 του Π.Δ. 180/1979 (Α` 46), ...

ΧΟΡΗΓΟΥΜΕ

Στον (ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο φυσικού προσώπου ή επωνυμία νομικού προσώπου) άδεια ίδρυσης (αναγράφεται το συγκεκριμένο είδος καταστήματος) στην... (αναφέρεται ο ακριβής προσδιορισμός της θέσης), επί ωφελίμου χώρου αίθουσας..... τ.μ.

Το ανωτέρω κατάστημα για να λειτουργήσει πρέπει να εφοδιασθεί από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή με την προβλεπόμενη άδεια λειτουργίας.

..... (Ημερομηνία)

Ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Άρθρο 2. 1. Τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στο Δήμο ή στην Κοινότητα προκειμένου να εκδοθεί η άδεια ίδρυσης του άρθρου 28 του Ν. 2130/93 είναι τα ακόλουθα: α. Αίτηση (άρθρο 7 παρ. 1 Αιβ/8577/83 Υγειονομικής Διάταξης). ... .. ιζ. Κάθε άλλο δικαιολογητικό ή στοιχείο σχετικό που επιβάλλεται από την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία και αφορά τις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία. ... ..».

19. Στη συνέχεια με το π.δ. 410/1995 «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας», ορίζονταν τα εξής: «**Άρθρο 25 :** Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. 1. Για τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις, εφαρμόζονται οι ισχύουσες κάθε φορά υγειονομικές και άλλες διατάξεις καθώς και οι

διατάξεις που αναφέρονται στις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία. 2. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από την Αιβ/8577/1983 υγειονομική διάταξη, καθώς και η άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων, που προβλέπονται από τους α.ν. 445/1937 και 446/1937 και των ψυχαγωγικών παιδιών που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 2323/1995 χορηγείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου. Για τον προέλεγχο, το συμβούλιο λαμβάνει υπόψη του οπωσδήποτε ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζεται η διαδικασία που εφαρμόζεται για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στη δημοτική και κοινοτική αρχή για τη λήψη της απόφασης του οικείου συμβουλίου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. 3. Οι διατάξεις του προεδρικού διατάγματος 180/1979 (ΦΕΚ Α' 46) "περί όρων λειτουργίας καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκεδάσεως" όπως τροποποιήθηκε - συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, εξακολουθούν να ισχύουν. ... .. Κατ' εξαίρεση οι αποφάσεις για την προσωρινή αφαίρεση των αδειών λειτουργίας των ανωτέρω καταστημάτων εκδίδονται από τον δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας εντός 15 ημερών από την πλήρωση των σχετικών προϋποθέσεων. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας υποχρεούται στην άμεση εκτέλεση της απόφασης. ... ..».

20. Περαιτέρω, στο ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ Α' 11/08-06-2006) ορίζονται τα εξής : «**Άρθρο 80.** Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος. 1. Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος είναι εκείνα, στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περαστικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, καθώς και τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στις ισχύουσες

υγειονομικές διατάξεις. 2. Για την ίδρυση και λειτουργία των ανωτέρω καταστημάτων απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας. Πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου. Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών και κοινοτικών αρχών. 3. Η προέγκριση ίδρυσης συνίσταται στη δυνατότητα ίδρυσης από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένου καταστήματος, χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.. Για την ανωτέρω προέγκριση ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, την τοποθεσία στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει, επισυνάπτοντας διάγραμμα της περιοχής στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος, καθώς και το προβλεπόμενο παράβολο. Μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις για το κατάστημα που επιθυμεί να λειτουργήσει, τα οποία θα του τα υποδείξει η αρμόδια υπηρεσία, προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. .... Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας εκδίδεται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες αφότου ολοκληρωθεί η ανωτέρω διαδικασία και εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, ανακαλείται η απόφαση προέγκρισης ίδρυσης. Το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα από το χρόνο χορήγησης της οριστικής άδειας ίδρυσης και λειτουργίας. .... 5. Δεν απαιτείται νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας σε περίπτωση μεταβίβασης του καταστήματος σε νέο πρόσωπο, εφόσον δεν έχει γίνει μεταφορά, επέκταση, αλλαγή ή ουσιαστικής τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας αυτού. Στην περίπτωση αυτή η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αντικαθίσταται υποχρεωτικά με νέα, η οποία εκδίδεται στο όνομα του προσώπου, που μεταβιβάστηκε το κατάστημα, χωρίς να

ακολουθείται η διαδικασία, που προβλέπεται για τη χορήγηση της αρχικής άδειας. Για την αντικατάστασή της, ο ενδιαφερόμενος, στον οποίο μεταβιβάστηκε το κατάστημα, υποβάλλει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, πλέον των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πρόσωπό του, και υπεύθυνη δήλωση περί μη μεταφοράς, επέκτασης ή αλλαγής της χρήσης του καταστήματος. Ο νέος κύριος του καταστήματος ευθύνεται από κοινού με τον παλαιό για την τήρηση των διατάξεων που ισχύουν για τη λειτουργία του από το χρόνο που πραγματοποιείται η μεταβίβαση μέχρι την αντικατάσταση της άδειας. 6. Για την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων της παραγράφου 1, αρμόδιοι είναι η δημομαρχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο, οι οποίοι οφείλουν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβουν τη σχετική απόφαση. Κατ' εξαίρεση για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ενός καταστήματος, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την παροχή της εντολής προς σφράγιση αυτών, αρμόδιος είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας, ο οποίος οφείλει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβει τη σχετική απόφαση. Το ίδιο όργανο, εντός της αυτής προθεσμίας, παρέχει την εντολή για τη σφράγιση των καταστημάτων που λειτουργούν χωρίς άδεια. ... ..».

21. Επίσης στο άρθρο 73 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α 87/07-06-2010) ορίζεται ότι : « Επιτροπή Ποιότητας Ζωής – Αρμοδιότητες.

1. Η Επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Ειδικότερα: Α. Είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 83, για: i) τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου,

ii) την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του δήμου,

iii) τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

Η σχετική απόφαση λαμβάνεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφότου περιέλθουν στην επιτροπή όλα τα νόμιμα δικαιολογητικά και στοιχεία. ... ..».

22. Στον ν. 4442/2016 «Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις» (Α 230/07.12.2016) ορίζονται τα εξής: «**Άρθρο 3** : Γενικές αρχές 1. Η άσκηση οικονομικής δραστηριότητας σε ορισμένο χώρο επιτρέπεται, ύστερα από την τήρηση της διαδικασίας γνωστοποίησης της έναρξης λειτουργίας της δραστηριότητας ή μετά την έγκριση από την αρμόδια αρχή της λειτουργίας της δραστηριότητας σε ορισμένο χώρο ή ελεύθερα, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του. 2. Η υπαγωγή ορισμένης οικονομικής δραστηριότητας ή ομάδας δραστηριοτήτων σε καθεστώς διαδικασίας γνωστοποίησης ή έγκρισης καθορίζεται, αντίστοιχα, με τα Προεδρικά διατάγματα των άρθρων 5 και 7. Με τα ίδια ή όμοια Προεδρικά διατάγματα μπορεί να ορίζεται, εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις υπαγωγής στο καθεστώς του προηγούμενου εδαφίου, ότι ορισμένη οικονομική δραστηριότητα ασκείται ελεύθερα και χωρίς τήρηση των προϋποθέσεων που απαιτούνται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που διέπουν την εν λόγω δραστηριότητα. 3. Κατά την υπαγωγή ορισμένης δραστηριότητας σε διαδικασία προηγούμενης γνωστοποίησης ή έγκρισης, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να προβλέπεται η διατήρηση όρων και προϋποθέσεων της κείμενης νομοθεσίας ή να αντικαθίστανται οι όροι αυτοί ή και να επιβάλλονται πρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις που περιορίζουν την άσκηση της οικονομικής ελευθερίας, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και, ιδίως, για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος, την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης, την ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας, την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθωρίων περιοχών. 4. Αν η άσκηση συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας έχει ως συνέπεια την πρόκληση κινδύνων, οι οποίοι θίγουν διαφορετικές πτυχές του δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 3, η υποχρέωση υπαγωγής στο καθεστώς γνωστοποίησης ή έγκρισης κρίνεται ανάλογα για τον κάθε κίνδυνο. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει και σε περίπτωση άσκησης περισσότερων οικονομικών δραστηριοτήτων. 5. Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται ότι η οικονομική δραστηριότητα ασκείται ύστερα από

έγκριση, οι αρμόδιες αρχές έχουν το δικαίωμα να προβαίνουν σε αυτοψίες και ελέγχους και να ζητούν την προσκόμιση των αναγκαίων πράξεων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων ή εγγράφων, προκειμένου να χορηγήσουν την έγκριση. **Άρθρο 5 :** Υπαγωγή στη διαδικασία γνωστοποίησης. 1. Με Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται, κατά τροποποίηση και των ισχυουσών διατάξεων, η υπαγωγή της δραστηριότητας σε διαδικασία προηγούμενης γνωστοποίησης και η αρμόδια αρχή παραλαβής της. Με το ίδιο ή όμοιο διάταγμα μπορεί να καταργούνται οι διατάξεις που αντιβαίνουν στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου. 2. Η υπαγωγή οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς γνωστοποίησης χωρεί με σκοπό την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και εφόσον κατά την εκτίμηση και αξιολόγηση της βλάβης ή των κινδύνων ή των συνεπειών άσκησης της δραστηριότητας συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: α) η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας, με βάση αντικειμενικά κριτήρια και τις υπάρχουσες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, προκαλεί βλάβη ή κίνδυνο βλάβης για το δημόσιο συμφέρον, ιδίως για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, των περιοίκων, του κοινού και για το φυσικό ή πολιτιστικό περιβάλλον γενικότερα, και το επίπεδο του κινδύνου, η πιθανότητα της επέλευσης του και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις είναι τέτοιας έκτασης, που δικαιολογούν την υπαγωγή, β) η υπαγωγή της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς γνωστοποίησης στην αρμόδια αρχή είναι το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την αποτροπή της βλάβης ή του κινδύνου. 3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται το περιεχόμενο και η διαδικασία της γνωστοποίησης για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, σύμφωνα με τις αρχές του επόμενου άρθρου, η σχετική διαδικασία σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων που έχουν γνωστοποιηθεί, οι αρχές στις οποίες υποβάλλεται η γνωστοποίηση προκειμένου να ασκήσουν τις ελεγκτικές τους δραστηριότητες, τα τυχόν έγγραφα που τηρούνται στην έδρα της δραστηριότητας, ο τρόπος υποβολής και εφαρμογής της γνωστοποίησης μέσω του ΟΠΣ-ΑΔΕ, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή της υποχρέωσης γνωστοποίησης από το φορέα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας. 4. Από την έναρξη της ισχύος του Προεδρικού διατάγματος και της κοινής υπουργικής απόφασης των παραγράφων 1 και 3, αντίστοιχα, και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά με τις πράξεις αυτές, δεν απαιτείται η λήψη αδειών που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία ως αναγκαίες για τη

λειτουργία της δραστηριότητας στο χώρο άσκησης της, αλλά μόνο η γνωστοποίηση του παρόντος νόμου. ... .. **Άρθρο 7** : Υπαγωγή στη διαδικασία έγκρισης. 1. Με Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται, κατά τροποποίηση και των ισχυουσών διατάξεων, η υπαγωγή της δραστηριότητας σε διαδικασία έγκρισης και η αρμόδια αρχή χορήγησης της. Με το ίδιο ή όμοιο διάταγμα μπορεί να υπάγεται σε διαδικασία έγκρισης νέα οικονομική δραστηριότητα ή υφιστάμενη δραστηριότητα για την οποία απαιτείται γνωστοποίηση ή δραστηριότητα που ασκείται ελεύθερα και να καταργούνται οι διατάξεις που αντιβαίνουν στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου δύναται να προηγείται η διαδικασία διαβούλευσης του άρθρου 6 του Ν. 4048/2012 (Α` 34). 2. Η υπαγωγή οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς έγκρισης κρίνεται δικαιολογημένη για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, μόνον εφόσον κατά την εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων ή των συνεπειών άσκησης της δραστηριότητας, συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: α) η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας, με βάση αντικειμενικά κριτήρια και τις υπάρχουσες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, προκαλεί αυξημένο κίνδυνο για το δημόσιο συμφέρον, ιδίως για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, των περιοίκων, του κοινού και για το φυσικό ή πολιτιστικό περιβάλλον, γενικότερα, και το επίπεδο του κινδύνου, η πιθανότητα της επέλευσης του και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις είναι τέτοιας έκτασης, που δικαιολογούν την υπαγωγή, β) η υπαγωγή της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς έγκρισης σύμφωνα και με τις γενικές αρχές του άρθρου 3, είναι το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την αποτροπή της βλάβης ή του κινδύνου και γ) η αποτροπή της βλάβης ή του κινδύνου δεν μπορεί να επιτευχθεί με την υπαγωγή σε καθεστώς γνωστοποίησης. 3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα δικαιολογητικά, η διαδικασία και το περιεχόμενο της έγκρισης για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, οι αναγκαίοι όροι για την έκδοση της, ο τρόπος υποβολής και εφαρμογής της διαδικασίας έγκρισης μέσω του ΟΠΣ-ΑΔΕ, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που είναι αναγκαίο για τη χορήγηση προηγούμενης έγκρισης στο φορέα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας. ... .. 5. Από την έναρξη της ισχύος του Προεδρικού διατάγματος και της κοινής υπουργικής απόφασης των παραγράφων 1 και 3, αντίστοιχα, και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά με τις πράξεις αυτές, δεν απαιτείται η λήψη αδειών

που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία ως αναγκαίες για τη λειτουργία της δραστηριότητας στο χώρο άσκησης της, αλλά μόνο η λήψη προηγούμενης έγκρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. ... .. **Άρθρο 28.** Γνωστοποίηση λειτουργίας. 1. Τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου, υπάγονται στο καθεστώς γνωστοποίησης του άρθρου 6 με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, καθώς και των άρθρων 29 και 30. 2. Πριν από την υποβολή της γνωστοποίησης ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει εξασφαλίσει ότι το κατάστημα μπορεί να ιδρυθεί στη συγκεκριμένη θέση. Για το σκοπό αυτόν απαιτείται βεβαίωση από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να λειτουργήσει το κατάστημα ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να ιδρυθεί στη συγκεκριμένη θέση. Η αρμόδια για τη χορήγηση της βεβαίωσης υπηρεσία διερευνά τις υφιστάμενες χρήσεις γης και άλλους περιορισμούς που τίθενται στην κείμενη νομοθεσία ή σε κανονιστικές αποφάσεις του Δήμου, οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν την ημερομηνία κατάθεσης αίτησης για την έκδοση της βεβαίωσης, και χορηγεί τη βεβαίωση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Αν παρέλθει άπρακτη η προαναφερόμενη προθεσμία, θεωρείται ότι η βεβαίωση έχει χορηγηθεί, εφόσον η λειτουργία της συγκεκριμένης δραστηριότητας στη συγκεκριμένη θέση δεν απαγορεύεται. Η βεβαίωση ισχύει για πέντε (5) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της και μέσα στο διάστημα αυτό ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προβεί στη γνωστοποίηση. ... .. 5. Ο Δήμος στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να λειτουργήσει η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι η αρμόδια αρχή για την παρακολούθηση και διαχείριση της γνωστοποίησης και οφείλει να την κοινοποιήσει στις ελεγκτικές αρχές προκειμένου να λάβουν γνώση για την έναρξη λειτουργίας της δραστηριότητας στην αντίστοιχη εγκατάσταση. ... .. **Άρθρο 33.** Ρυθμίσεις Αρχαιολογίας. 1. Εντός δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδονται ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, προσδιορίζονται οι περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στις οποίες μπορούν να ιδρύνονται οι δραστηριότητες του παρόντος Κεφαλαίου, οι τυχόν ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 2. Μετά την έναρξη ισχύος των ανωτέρω κανονιστικών αποφάσεων, η απαιτούμενη από το Ν. 3028/2002 έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την εγκατάσταση και λειτουργία των δραστηριοτήτων του παρόντος

Κεφαλαίου σε περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, χορηγείται απευθείας από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, χωρίς προηγούμενη γνωμοδότηση του Συμβουλίου, εφόσον δεν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, εξαιτίας των οποίων επιβάλλεται η λήψη επιπλέον ή ειδικών όρων.».

23. Ήδη έχει εκδοθεί η υπ' αριθμ. οικ. 16228 / 17-05-2017 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα « Απλούστευση και προτυποποίηση των διοικητικών διαδικασιών γνωστοποίησης λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, Θεάτρων και Κινηματογράφων» (B 1723/18.5.2017) στην οποία ορίζεται ότι: « **Άρθρο 1 :** Πεδίο Εφαρμογής. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στις διαδικασίες ίδρυσης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του ν. 3463/2006 καθώς και στα θέατρα και τους κινηματογράφους όπως αυτά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 του ν. 4442/2016, τα οποία αναφέρονται στο εξής ως «κατάστημα». Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας εμπίπτουν και τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός τουριστικών καταλυμάτων. Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας δεν εμπίπτουν τα καταστήματα παροχής υπηρεσιών αμιγώς ίντερνετ και οι παιδότοποι. **Άρθρο 2 :** Διαδικασία για τη βεβαίωση της παραγράφου 2 του άρθρου 28 του ν. 4442/2016. 1. Για την ίδρυση του καταστήματος ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία του οικείου Δήμου αίτηση για τη χορήγηση βεβαίωσης ότι το κατάστημα μπορεί να ιδρυθεί στη συγκεκριμένη τοποθεσία σύμφωνα με το παράρτημα Α της παρούσας. 2. Την αίτηση υποβάλλει είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο. Στην αίτηση του ενδιαφερομένου αναγράφονται το ονοματεπώνυμό του και η διεύθυνση κατοικίας του, εφόσον, δε, πρόκειται για εταιρεία, η επωνυμία και η έδρα αυτής. Στην ανωτέρω αίτηση δηλώνεται επίσης το είδος του καταστήματος, ήτοι η κατηγορία στην οποία εντάσσεται, υποκατηγορία, αν υπάρχει, και εντός παρενθέσεως η δραστηριότητα της επιχείρησης όπως αυτή προκύπτει από τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις. Επιπρόσθετα αναγράφεται και ο κωδικός ΚΑΔ (τετραψήφια ή οκταψήφια κατηγορία) σύμφωνα με το παράρτημα του ν. 4442/2016 και του παραρτήματος Β της παρούσας. Στην αίτηση περιγράφεται πλήρως η τοποθεσία του αντίστοιχου οικήματος ή ακινήτου (περιοχή - οικισμός, οδός, αριθμός ή οικοδομικό τετράγωνο) και επισυνάπτεται διάγραμμα της περιοχής (σκαρίφημα ή αποτύπωση χάρτη) στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση της εγκατάστασης. ... .. 4. Η αρμόδια για τη λειτουργία των ΚΥΕ Υπηρεσία του Δήμου διερευνά αρμοδίως τις

υφιστάμενες χρήσεις γης και τυχόν άλλους περιορισμούς που τίθενται στην κείμενη νομοθεσία ή σε κανονιστικές αποφάσεις του Δήμου, οι οποίες έχουν ημερομηνία δημοσίευσης προγενέστερη του αιτήματος για την έκδοση της βεβαίωσης και χορηγεί, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις, τη σχετική βεβαίωση. Εάν η υπηρεσία του Δήμου απευθύνεται στην Υπηρεσία Δόμησης προκειμένου να αποφανθεί επί των χρήσεων γης, η τελευταία θα πρέπει να αποφαίνεται με τρόπο σαφή επί αυτών και να καταλήγει στο αν επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση στη συγκεκριμένη τοποθεσία και να μην περιορίζεται μόνο σε αναφορά της κείμενης νομοθεσίας. 5. Η βεβαίωση χορηγείται εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την υπηρεσία του Δήμου και ισχύει για πέντε μήνες εντός των οποίων θα πρέπει να έχει υποβληθεί η γνωστοποίηση του επόμενου άρθρου. Η απόρριψη του αιτήματος για χορήγηση βεβαίωσης αιτιολογείται ειδικώς. Σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προαναφερόμενης προθεσμίας, θεωρείται ότι η βεβαίωση έχει χορηγηθεί, εφόσον η λειτουργία της συγκεκριμένης δραστηριότητας στη συγκεκριμένη θέση δεν απαγορεύεται. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη χορήγηση βεβαίωσης για την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου. Στην περίπτωση που η τοποθεσία του αντίστοιχου οικήματος ή ακινήτου ή το ίδιο το ακίνητο υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3028/2002, το αίτημα διαβιβάζεται από την Υπηρεσία του Δήμου στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εντός δεκαπέντε (15) ημερών οφείλει να απαντήσει εγγράφως και αιτιολογημένα εάν επιτρέπεται ή όχι η συγκεκριμένη χρήση ή εάν απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του ΥΠΠΟΑ κατά το άρθρο 10 του ν. 3028/2002 σε συνδυασμό με το άρθρο 33 του ν. 4442/2016. Στην περίπτωση αυτή, η ως άνω προθεσμία των δεκαπέντε (15) ημερών για την έκδοση της βεβαίωσης από τον Δήμο υπολογίζεται από την έγγραφη απάντηση ή τη χορήγηση της σχετικής έγκρισης του ΥΠΠΟΑ ή από την παρέλευση της προβλεπόμενης στο ως άνω άρθρο προθεσμίας.

... .. **Άρθρο 3** : Διαδικασία γνωστοποίησης. 1. Για την έναρξη της λειτουργίας των καταστημάτων απαιτείται η προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με το Παράρτημα Β. Στην γνωστοποίηση περιλαμβάνονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες της ασκούμενης δραστηριότητας και οι τυχόν εγκρίσεις, πιστοποιητικά ή άλλα δικαιολογητικά που έχει λάβει το κατάστημα (παράρτημα 1 της γνωστοποίησης). Μετά την πλήρη λειτουργία του ΟΠΣ-ΑΔΕ δεν θα απαιτείται συμπλήρωση του παραρτήματος 1 της γνωστοποίησης. ... .. 9. Ο Δήμος κοινοποιεί τη γνωστοποίηση εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών, στην οικεία υπηρεσία δόμησης,

την υγειονομική υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία, την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και την Ελληνική Αστυνομία. Η υπέρβαση της προθεσμίας συνεπάγεται πειθαρχική κύρωση του υπαλλήλου. Εάν η γνωστοποίηση υποβληθεί στο ΚΕΠ, το ΚΕΠ αποστέλλει στο Δήμο και ο Δήμος κοινοποιεί κατά τα ως άνω. 10. Από το σύνολο των γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στις ως άνω αρμόδιες υπηρεσίες, ο Δήμος οφείλει να εξασφαλίζει ότι ελέγχθηκε τουλάχιστον το 30% ανά εξάμηνο των δραστηριοτήτων που υποβάλλουν γνωστοποίηση ή μεταβολή της σύμφωνα με την παρούσα, εντός της χωρικής του αρμοδιότητας. Η επιλογή των ελεγχόμενων δραστηριοτήτων κατά το ως άνω ποσοστό πραγματοποιείται με βάση την κατάταξη ή αξιολόγηση κινδύνου του δημοσίου συμφέροντος στην οποία έχει προβεί προηγουμένως η Αρχή δυνάμει των υποβαλλόμενων γνωστοποιήσεων με κριτήρια ρίσκου έτσι ώστε να ελέγχονται πρωτίστως οι δραστηριότητες υψηλού κινδύνου και κατ' αναλογία οι δραστηριότητες μεσαίου και χαμηλού κινδύνου. ... .. **Άρθρο 5 :** Μεταβολή γνωστοποίησης. 1. Η γνωστοποίηση μεταβάλλεται εφόσον επέλθουν αλλαγές στα στοιχεία της αρχικής γνωστοποίησης κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 6 καθώς και κατά το άρθρο 9 του ν. 4442/2016. Η μεταβολή πρέπει να έχει υποβληθεί πριν το κατάστημα δραστηριοποιηθεί υπό τα νέα στοιχεία. 2. Για την υποβολή της μεταβολής εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας. 3. Δεν επιτρέπεται αλλαγή του φορέα της δραστηριότητας, είτε πρόκειται για φυσικό είτε για νομικό πρόσωπο, εάν έχει διαπιστωθεί παράβαση της κείμενης νομοθεσίας που επισύρει το διοικητικό μέτρο της διακοπής της λειτουργίας του καταστήματος. Εάν ο νέος και παλαιός φορέας προβούν στη μεταβολή κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου, η διακοπή της λειτουργίας επέρχεται στο νέο φορέα. ... .. 14. Ο Δήμος που παραλαμβάνει τη μεταβολή, κοινοποιεί εντός πέντε (5) ημερών την υποβολή της μεταβολής στις υπηρεσίες της παραγράφου 9 του άρθρου 3. ... ..».

24. Εξάλλου, στο ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ Α' 45/9.3.1999) ορίζεται ότι : «**Άρθρο 21 :** Ανάκληση. 1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.».

Γ. Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των προπαρατεθέντων πραγματικών περιστατικών, όπως τέθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι συνάγονται τα εξής:

I. 25. Με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 6 του άρθρου 24 του Συντάγματος έχει αναχθεί σε συνταγματικά προστατευόμενη αξία το φυσικό, το πολιτιστικό και το οικιστικό περιβάλλον. Κατά την άσκηση, συνεπώς, των αρμοδιοτήτων τους, όλα τα όργανα του Κράτους έχουν, δυνάμει συνταγματικής επιταγής, υποχρέωση να μην θίγουν, κατ' αρχάς, το περιβάλλον, υπό τις ανωτέρω εκφάνσεις του, και, επιπλέον, να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για την προστασία του, ειδικότερα δε, να λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά και διοικητικά, προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα, παρεμβαίνοντας, στον αναγκαίο βαθμό, στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα (βλ. ΣτΕ 2500/2009, 613/2002 Ολομ., ΝΣΚ 1/2019 κ.ά.). Με τις εν λόγω διατάξεις καθιερώνεται, ειδικώς, αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους την εν γένει πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. (βλ. ΣτΕ 618/2018, 2500/2009, 1580/2007 επτ., 3224/2006, 3454/2004 Ολομ., 3279/2003 Ολομ. κ.ά.). Η προστασία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων των εν λόγω πολιτιστικών στοιχείων, καθώς και την προστασία του αναγκαίου για την ανάδειξή τους σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα περιβάλλοντος χώρου, συνεπάγεται δε τη δυνατότητα επιβολής των αναγκαίων για το σκοπό αυτό μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας για την αποκατάστασή τους στην αρχική τους μορφή, όταν έχουν φθαρεί από τον χρόνο ή άλλες ανθρώπινες ενέργειες ή άλλα περιστατικά (βλ. Σ.τ.Ε. 618/2018, 1808/2016, 4916/2013 επταμ., 2339/2009 επταμ., 3050/2004 επταμ., 2801/1991 Ολομ., ΝΣΚ 1/2019 κ.ά.). Επομένως, κάθε επέμβαση επί ή πλησίον αρχαίου ή νεωτέρου μνημείου πρέπει κατ' αρχήν να αποβλέπει στην προστασία και ανάδειξη αυτού, να ενεργείται δε ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του και επί τη βάσει των δεδομένων της οικείας επιστήμης, απαγορευομένων επεμβάσεων και χρήσεων μη συμβατών προς την κατά προορισμό χρήση του μνημείου και του περιβάλλοντος αυτό χώρου (πρβλ. ΣτΕ 618/2018, 3108/2015, 669/2010 7μ,

3077/2010, 1580/2007 7μ κ.ά.). Η προστασία αυτή έχει αφενός μεν προληπτικό, αφετέρου δε κατασταλακτικό χαρακτήρα, στην τελευταία δε περίπτωση περιλαμβάνει την υποχρέωση άρσης της προσβολής του πολιτιστικού μνημείου και αποκατάστασης της προστατευμένης μορφής του (βλ. ΣτΕ 3004/2015, 3735/2013, 569/2012, 2489/2006, 565/2005, 3347/1999). Εξάλλου, κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, κάθε επέμβαση, όχι μόνο επί και πλησίον αρχαίου, αλλά και εντός αρχαιολογικού χώρου ή ιστορικού τόπου πρέπει κατ' αρχήν να αποβλέπει στην προστασία και στην ανάδειξή του, να ενεργείται δε ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και του είδους των προστατευτέων ευρημάτων και επί τη βάσει των δεδομένων της αρχαιολογικής επιστήμης, απαγορευμένων επεμβάσεων και χρήσεων μη συμβατών προς την κατά προορισμό χρήση των αρχαίων (βλ. ΣτΕ Ολομέλεια 676/2005, 3004/2015, 3454/2004, 3279/2003, 3280/2003, 3824/2007, 2057/2007, 1580/2007, 3224/2006, 2540/2005). Από αυτό συνάγεται, περαιτέρω, ότι οι πράξεις των αρμοδίων οργάνων της Διοίκησης, με τις οποίες επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή δραστηριοτήτων επί ή πλησίον αρχαίου μνημείου ή εντός αρχαιολογικών χώρων ή ιστορικών τόπων, πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένες ως προς την κρίση ότι με τα έργα ή τις δραστηριότητες αυτές προστατεύεται, αναδεικνύεται ή, πάντως, δεν παραβλάπτεται ουσιωδώς το μνημείο ή ο περιβάλλον αυτό χώρος (βλ. ΣτΕ 3004/2015, 569/2012, 4460/2005, 2540/2005, πρβλ. και Ολ. 2489/2006).

26. Αλλά και με τις διατάξεις της κυρωθείσας με το άρθρο πρώτο του ν. 2039/1992 Διεθνούς Σύμβασης της Γρανάδας του έτους 1985, οι οποίες έχουν κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος υπέρτερη του νόμου τυπική ισχύ, επιβάλλεται η προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, στην οποία περιλαμβάνονται τόσο μεμονωμένα οικοδομήματα, όσο και αρχιτεκτονικά σύνολα και τόποι, κατά τα αναφερόμενα στις διατάξεις αυτές και, περαιτέρω, η μέριμνα για την ένταξη των προστατευόμενων αυτών στοιχείων στην οικονομική και κοινωνική ζωή του οικείου οικισμού και για την κατά το δυνατόν εναρμόνισή τους με τον πολεοδομικό ιστό του οικισμού (βλ. ΣτΕ 2571/2018, 919/2018, 4351/2014). Περαιτέρω, τα συμβαλλόμενα στην ανωτέρω διεθνή σύμβαση μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να απέχουν από κάθε ενέργεια που βλάπτει αμέσως ή εμμέσως τα μνημεία ή τα αρχιτεκτονικά σύνολα ή τον περιβάλλοντα χώρο τους αλλά και να λαμβάνουν θετικά μέτρα, που αποσκοπούν στην βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος τα ακίνητα μνημεία χώρου (βλ. ΣτΕ 2571/2018, 919/2018, 1808/2016, 2344/2014 7μ., 755/2014, 4916/2013επταμ., 3986/2011, 2339/2009 επταμ.). Εξάλλου, κατά την έννοια των αυτών διατάξεων δεν

είναι επιτρεπτή η καταστροφή στοιχείων, τα οποία είναι ιδιαίτερος σημαντικά για τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και η επέμβαση, η οποία συνεπάγεται τη μεταβολή του πολεοδομικού ιστού αρχιτεκτονικού συνόλου, ή την άρση της φυσιογνωμίας ή τη διάρρηξη της ομοιογένειας ορισμένου τόπου (βλ. ΣΤΕ 919/2018, 2344/2014 7μ).

II. 27. Περαιτέρω, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 50 του κ.ν. 5351/1932 [π.δ. της 9-24.8.1932 (Α' 275)], όπως και των άρθρων 1 και 5 του ν. 1469/1950 (Α' 169), το Υπουργείο Πολιτισμού δύναται να απαγορεύει κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει, αμέσως ή εμμέσως, και μάλιστα, τόσο από άποψη ασφαλείας όσο και από αισθητική άποψη, τις αρχαιότητες ή τα ιστορικά μνημεία, με γνώμονα την εις το διηνεκές διατήρηση και προστασία τους ενόψει και αφενός μεν του χαρακτήρα των προστατευτέων μνημείων, αφετέρου δε, του συγκεκριμένου έργου που πρόκειται να επιχειρηθεί. Η έγκριση δηλαδή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση έκδοσης των τυχόν απαιτούμενων για την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών και τη χρήση κτηρίων λοιπών διοικητικών πράξεων, χορηγείται μόνον εάν, κατά την αιτιολογημένη κρίση της υπηρεσίας, το έργο ή η δραστηριότητα, είτε καθεαυτό είτε ενόψει των συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή, δεν συνεπάγονται δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση, την προβολή και την εν γένει προστασία του μνημείου, αλλά και του χώρου που το περιβάλλει, και μάλιστα σε έκταση επαρκή για την ανάδειξή του. Οφείλει δε η Διοίκηση, κατά την εξέταση σχετικού αιτήματος, να ερευνά περαιτέρω εάν τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις μπορούν να εξουδετερωθούν με την τήρηση όρων και περιορισμών και, σε καταφατική περίπτωση, να επιβάλλει τους αναγκαίους σε κάθε περίπτωση όρους κατά τη χορήγηση της έγκρισης (βλ. ΣΤΕ 3108/2015, πρβλ. ΣΤΕ 3077/2010, 3406/2001 κ.ά.). Κατά την έννοια των αυτών διατάξεων, τόσο για την ανέγερση κτίσματος σε αρχαιολογικό χώρο και σε τόπο ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικός τόπος και ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και χρήζων ειδικής κρατικής προστασίας και αποτελεί, ως εκ τούτου, ενιαίο μνημειακό σύνολο, όσο και για οποιαδήποτε επέμβαση σε κτίσμα που βρίσκεται στον χώρο αυτόν ή για την ολική ή μερική κατεδάφισή του, είτε αυτό είναι παλαιότερο του χαρακτηρισμού είτε μεταγενέστερο, απαιτείται άδεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας, η μη ύπαρξη ή η ανάκληση της οποίας επιφέρει αυτοτελώς την διακοπή κάθε οικοδομικής εργασίας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή την ισχύ οικοδομικής αδείας (βλ. ΣΤΕ

Ολομ. 1974/1974, 861/2008, 3285/2009, 3064/2015 κ.ο.κ.). Η χορήγηση ή μη της αδειας συναρτάται, κατ' αρχήν, αποκλειστικώς με την εξυπηρέτηση των σκοπών της αρχαιολογικής νομοθεσίας, οι οποίοι, προκειμένου περί οικισμού που φέρει τους ως άνω χαρακτηρισμούς, συνίστανται στην διατήρηση της μορφής του τόσο ως συνόλου όσο και στα επί μέρους τμήματα και σημεία του, καθώς και στην διατήρηση της σχέσης και των αναλογιών μεταξύ των κτισμάτων που εντάσσονται στο οικιστικό συγκρότημα, το οποίο κρίθηκε προστατευτέο ως ενιαίο σύνολο (βλ. ΣτΕ 868/2001, 3285/2009, 3064/2015).

28. Ήδη η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος οργανώνεται και εξειδικεύεται με τις διατάξεις του ν. 3028/2002, κατά τις οποίες τα μνημεία συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προστασία της οποίας αποτελεί, ενόψει και του άρθρου 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος, υποχρέωση της Πολιτείας και συγχρόνως ευθύνη και δικαίωμα του καθενός. Ειδικότερα, επεμβάσεις επί ακινήτου μνημείου, οι οποίες είναι δυνατόν να επιφέρουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του, είναι απολύτως απαγορευμένες από τον νόμο, σε κάθε δε περίπτωση για την πραγματοποίηση επεμβάσεων σε μνημείο που δεν επιφέρουν τις ανωτέρω συνέπειες και, συνεπώς, δεν εμπίπτουν στην πιο πάνω απαγόρευση, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του οικείου αρχαιολογικού συμβουλίου. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι ο Υπουργός Πολιτισμού προκειμένου να χορηγήσει την έγκριση (άδεια) εκτέλεσης έργου είτε επί είτε πλησίον μνημείων αξιολογεί τα χαρακτηριστικά του έργου και εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που θα έχει η εκτέλεσή του στα ακίνητα μνημεία, δηλαδή στα αγαθά που εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας του αρχαιολογικού νόμου. Περαιτέρω, κατά την έννοια και των διατάξεων του ισχύοντος αρχαιολογικού νόμου, το Υπουργείο Πολιτισμού δύναται και να απαγορεύει κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει, αμέσως ή εμμέσως, και δη τόσο από άποψη ασφαλείας όσο και από αισθητική άποψη, τις αρχαιότητες ή τα νεώτερα μνημεία, με γνώμονα την εις το διηνεκές διατήρηση και προστασία τους και πάντοτε ενόψει αφενός του χαρακτήρα των προστατευτών μνημείων και αφετέρου του συγκεκριμένου έργου που πρόκειται να επιχειρηθεί. Η έγκριση δηλαδή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση έκδοσης των τυχόν απαιτούμενων για την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών και τη χρήση κτηρίων λοιπών διοικητικών πράξεων, χορηγείται μόνον εάν, κατά την αιτιολογημένη κρίση της υπηρεσίας, το έργο ή η δραστηριότητα, είτε

καθ'αυτό είτε ενόψει των συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή, δεν συνεπάγεται δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση, την προβολή και την εν γένει προστασία του μνημείου και του χώρου που το περιβάλλει, και μάλιστα σε έκταση επαρκή για την ανάδειξή του (βλ. ΣΤΕ 422/2015, 168/ 2012 κ.ά.).

29. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του κ.ν. 5351/1932 και του ν. 3028/2002, οι οποίες ερμηνεύονται ενόψει και της αυξημένης προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος που εισάγεται με το άρθρο 24 του Συντάγματος, επιβάλλεται στη Διοίκηση η λήψη κάθε μέτρου, το οποίο κρίνεται αρμοδίως ως πρόσφορο, όχι μόνο για την προστασία των αρχαίων και νεώτερων μνημείων, αλλά και των αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων. Η προστασία αυτή συνίσταται, κατ' αρχήν, στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων των ανωτέρω στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος και του αναγκαίου για την ανάδειξή τους σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα περιβάλλοντος χώρου, συνεπάγεται δε δυνατότητα επιβολής των απαιτούμενων για το σκοπό αυτό μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας. Περαιτέρω, στους ενεργούς οικισμούς που έχουν χαρακτηριστεί ιστορικοί τόποι απαγορεύονται επεμβάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να επιφέρουν, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, καταστροφή, βλάβη ή αλλοίωση του χαρακτήρα και του πολεοδομικού τους ιστού, σε κάθε δε περίπτωση για την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου είτε στα κτίσματα είτε στους κοινόχρηστους χώρους ιστορικού τόπου, ακόμη και εάν η πραγματοποίησή του δεν επιφέρει τις ανωτέρω δυσμενείς συνέπειες και, συνεπώς, δεν εμπίπτει στην πιο πάνω απαγόρευση, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι ο Υπουργός Πολιτισμού, προκειμένου να χορηγήσει την έγκριση (άδεια) εκτέλεσης έργου σε οικισμό που αποτελεί ιστορικό τόπο, αξιολογεί τα χαρακτηριστικά του έργου και εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που θα έχει η εκτέλεσή του στον οικισμό. Η αιτιολογία της χορηγουμένης έγκρισης (αδείας) ελέγχεται, συνεπώς, ως προς τα ζητήματα αυτά, πρέπει δε, για να είναι πλήρης, να περιέχει οπωσδήποτε περιγραφή του προς εκτέλεση έργου και τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων του έργου επί του ιστορικού τόπου (πρβλ. ΣΤΕ 2437/2008, 1580/2007 επτ., 3224/2006, 903/2005, 3454/ 2004 Ολομ.). Εξ άλλου, από το συνδυασμό των ίδιων διατάξεων προκύπτει ότι ο Υπουργός Πολιτισμού, ο οποίος είναι αρμόδιος να χορηγεί άδεια για την επιχείρηση έργου σε ιστορικό τόπο, δύναται και να απαγορεύει κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει, αμέσως ή εμμέσως, και δη τόσο από άποψη ασφαλείας όσο και από

αισθητική άποψη, τον ιστορικό τόπο, με γνώμονα την εις το διηνεκές διατήρηση και προστασία του και πάντοτε ενόψει, αφενός, του χαρακτήρα των προστατευτέου οικισμού και, αφετέρου, του συγκεκριμένου έργου που πρόκειται να επιχειρηθεί. Η έγκριση δηλαδή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση έκδοσης των τυχόν απαιτούμενων για την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών και τη χρήση των κατασκευών λοιπών διοικητικών πράξεων, χορηγείται μόνον εάν, κατά την αιτιολογημένη κρίση της υπηρεσίας, το έργο ή η δραστηριότητα, είτε καθ' εαυτό είτε ενόψει των συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή, δεν συνεπάγονται δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση, την προβολή και την εν γένει προστασία του ιστορικού τόπου. Οφείλει δε η Διοίκηση, κατά την εξέταση σχετικού αιτήματος, να ερευνά περαιτέρω εάν τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις μπορούν να εξουδετερωθούν με την επιβολή όρων και περιορισμών και, σε καταφατική περίπτωση, να επιβάλλει τους αναγκαίους σε κάθε περίπτωση όρους κατά τη χορήγηση της έγκρισης (πρβλ. ΣτΕ 2437/2008, 903/2005, 3406/2001, 3895/2000, 3458/2000, 1787/2000, 1109/2000, 1437/1998, 4426/1997, 2725/1997, 2073/1997, 5617/1996, 5448/1996 κ.ά.).

30. Εξάλλου, η έννοια του καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι ευρεία και περιλαμβάνει μία σειρά από επιχειρηματικές δραστηριότητες που αφορούν τη δημόσια υγεία, οι οποίες, στην ειδικότερη περίπτωση των καταστημάτων που έχουν ως αντικείμενο την παρασκευή, διάθεση τροφίμων και ποτών, διαχωρίζονται σε επιμέρους κατηγορίες, οι οποίες υπόκεινται, από την κείμενη νομοθεσία, σε συγκεκριμένες διαδικαστικές προϋποθέσεις και στην υποχρέωση τήρησης συγκεκριμένων προδιαγραφών, όσον αφορά στις εγκαταστάσεις και στον εξοπλισμό τους, ανάλογα με το είδος της ασκούμενης δραστηριότητας και τη δυναμικότητα της επιχείρησης. Συνεπώς, ενόψει των διαφοροποιήσεων αυτών, σε περίπτωση που ανακύπτει ζήτημα έγκρισης του Υπουργού Πολιτισμού δραστηριότητας πλησίον αρχαίου μνημείου ή εντός αρχαιολογικού χώρου, με αντικείμενο που εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση αδειών άλλων διοικητικών αρχών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά της ζητούμενης, κατά περίπτωση, με την αίτηση του ενδιαφερομένου, ειδικότερης επιχειρηματικής δραστηριότητας, προκειμένου να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις αυτής επί των υπαρχόντων μνημείων, εμφανών ή αφανών, καθώς και επί του περιβάλλοντος αυτά χώρου, δηλαδή στα αγαθά που εμπίπτουν στο προστατευτικό πεδίο της αρχαιολογικής νομοθεσίας, λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη ότι στην

περίπτωση του περιβάλλοντος χώρου των μνημείων, προστατευτέο στοιχείο συνιστά και η ανεμπόδιστη θέαση αυτών, αλλά και ο χαρακτήρας και η φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής, η οποία τελεί σε άμεση οπτική επαφή με τα μνημεία και είναι αναγκαία για την ανάδειξή τους (βλ. ΣΤΕ 618/2018).

III. 31. Από την ερμηνεία των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 3 του π.δ. 180/1979, 50 και 52 του κ.ν. 5351/1932 και 5 του ν. 1469/1950 είχε γίνει δεκτό ότι επί αρχαίων κτισμάτων και επί κτισμάτων που έχουν ιστορική σπουδαιότητα, παλαιότερων αλλά και νεωτέρων του έτους 1830, καθώς και επί ιστορικών τόπων, προκύπτει ότι για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος η αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας Αστυνομική Αρχή υποχρεούται να ζητά την προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες από την επισκευή ή οιαδήποτε άλλη εργασία μεταβάλλεται η όψη του οικοδομήματος, στο οποίο πρόκειται να λειτουργήσει το κατάστημα. Συνεπώς σε περίπτωση διενέργειας εξωτερικών διαρρυθμίσεων στα εν θέματι οικοδομήματα χωρίς την έγκριση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ή διακοπής από αυτήν των εκτελούμενων εργασιών ή υπόδειξης από αυτήν άλλου τρόπου εκτέλεσης των εξωτερικών εργασιών, η χορηγούσα την άδεια λειτουργίας Αστυνομική Αρχή δύναται να αρνηθεί τη χορήγηση αυτής, εάν δεν υφίσταται η θετική για τη χορήγηση της άδειας αυτής γνώμη της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας (πρβλ. ΝΣΚ 694/1980). Ειδικότερα, από τη διάταξη του άρθρου 50 εδαφ. 2 του κ.ν. 5351/1932 θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι προκύπτει ότι ως έργο δυνάμενο να βλάψει το αρχαίο ή τον ιστορικό τόπο νοείται κάθε ενέργεια ή άσκηση επαγγέλματος που μπορεί να βλάψει το αρχαίο αμέσως ή εμμέσως. Κάτι τέτοιο ενδέχεται να είναι και η ίδρυση και λειτουργία κάποιου καταστήματος ή κέντρου, το οποίο κατά τη γνώμη της αρχαιολογικής υπηρεσίας, προσβάλλει την ιερότητα του ιστορικού χώρου και έρχεται σε κατάδηλη αντίθεση προς τον οφειλόμενο σεβασμό στα αρχαία και στο σύνολο των περιβαλλόντων αυτά αρχαιολογικών χώρων, καθώς η παρεχόμενη από το σύνολο των αρχαιολογικών διατάξεων προστασία των αρχαίων καλύπτει όχι μόνον την αποφυγή της φυσικής φθοράς τους ή καταστροφής, αλλά προεχόντως το κύρος και τον κατά τα προεκτεθέντα οφειλόμενο προς αυτά σεβασμό. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αναγνωρίζεται αρμοδιότητα της αρχαιολογικής υπηρεσίας να παρεμβαίνει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και αιτιολογημένα να επιτρέπει ή απαγορεύει την λειτουργία τέτοιων καταστημάτων ενόψει της περιφρούρησης του σεβασμού και του

κύρους των αρχαίων από ενδεχόμενη μείωση ή καταφρονητική συμπεριφορά. Επομένως, η αρχαιολογική υπηρεσία, εκτιμώντας κάθε περίπτωση ειδικά και συγκεκριμένα, μπορεί να παρέχει ή να αρνείται την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων και κέντρων, που προσβάλλουν και υπό την ανωτέρω εκτεθείσα έννοια τα αρχαία. Ειδικώς, από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 του π.δ. 180/1979 προκύπτει ότι η αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού να εκφέρει τη γνώμη του για την απαγόρευση της λειτουργίας καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών, περιορίζεται στις περιπτώσεις εκείνες, κατά τις οποίες πρόκειται να λειτουργήσουν σε ελεγχόμενες, κατά τις κείμενες διατάξεις, από το Υπουργείο Πολιτισμού περιοχές. Έτσι το Υπουργείο Πολιτισμού τυγχάνει αρμόδιο, κατά τη διάταξη αυτή, να διατυπώνει τη γνώμη του, μόνον εφόσον τα εν λόγω καταστήματα και κέντρα διασκέδασης πρόκειται να λειτουργήσουν εντός, στο περιβάλλον ή πλησίον αρχαιολογικών χώρων ή μνημείων ή ιστορικών τόπων (πρβλ. ΝΣΚ 260/1986).

IV. 32. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ανάκληση νόμιμης ατομικής διοικητικής πράξης, από την οποία απέρρευσαν δικαιώματα υπέρ του διοικουμένου, δεν επιτρέπεται. Κατ' εφαρμογή του κανόνα αυτού ανάκληση διοικητικής πράξης δεν επιτρέπεται για μεταγενέστερη διαφορετική εκτίμηση των κατά την έκδοση της πράξης πραγματικών δεδομένων, στα οποία στηρίχθηκε η έκδοση της πράξης, παρά μόνο για λόγους νομιμότητας. Κατ' εξαίρεση, όμως, από τον κανόνα αυτό, είναι επιτρεπτή η ανάκληση και νόμιμης ακόμη διοικητικής πράξης όταν αυτό επιβάλλεται από λόγους γενικότερου δημόσιου συμφέροντος, όπως είναι η προστασία των αρχαιοτήτων και των λοιπών ιστορικών και καλλιτεχνικών μνημείων, για τα οποία μάλιστα καθιερώνεται με το άρθρο 24 του Συντάγματος αυξημένη κρατική προστασία (βλ. ΣτΕ 1974/1974, 1317/1976, 1061/1982, 532/1984, 3402/1989, 1529/1993 4414/1997, 2602/2000, 3905/2003, 3102/2005). Επίσης, για την κρίση περί της συνδρομής λόγων δημοσίου συμφέροντος επιτρέπεται η νέα εκτίμηση των κατά την έκδοση της πράξης υφισταμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν είχαν αξιολογηθεί ή είχαν αξιολογηθεί διαφορετικά (βλ. ΣτΕ 975/1976). Στην περίπτωση, όμως, αυτή απαιτείται ειδική αιτιολογία, η οποία μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣτΕ 490/1979, 1988/1983, 1093/1991, 1335/1991, 60/1997, 3569/1998, 1569/2001, 895/2002, 3102/2005).

33. Εξάλλου, κατά τις ίδιες αρχές περί ανάκλησης των διοικητικών πράξεων, οι παράνομες διοικητικές πράξεις μπορούν να ανακαλούνται εντός ευλόγου, ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων, χρόνου από την έκδοσή τους, εάν έχει δημιουργηθεί υπέρ του διοικουμένου πραγματική κατάσταση δεκτική έννομης προστασίας, δεν απαιτείται δε στην περίπτωση αυτή η επίκληση λόγου δημοσίου συμφέροντος ή υπαιτιότητας του ενδιαφερομένου κατά την έκδοση της ανακληθείσας πράξης (βλ. ΣΤΕ 3134/2003, 4804/1998 κ.ά.). Η ανάκληση είναι ωστόσο επιτρεπτή, χωρίς χρονικό περιορισμό, όταν, κατά την ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της αρμόδιας αρχής, συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος ή η έκδοση της παράνομης πράξης προκλήθηκε από δόλια ενέργεια του διοικουμένου. Περί της συνδρομής, όμως, λόγων δημοσίου συμφέροντος ή δόλιας ενέργειας του διοικουμένου απαιτείται ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης (πρβλ. ΣΤΕ 1987/1983, 2341/1987, 2429/1992, 4804/1998, 3423/2008, 4518/2011, 3367/2014 κ.ά.). Παράνομες είναι οι πράξεις που πάσχουν ακυρότητα, οι οποίες αν προσβάλλονταν με αίτηση ακυρώσεως θα ακυρώνονταν. Περιλαμβάνονται δε στις πράξεις αυτές οι πράξεις που εκδόθηκαν κατά πλάνη περί τα πράγματα, δηλαδή, βάσει πεπλανημένης αντίληψης (που προκύπτει από αναμφισβήτητα στοιχεία) σχετικά με τη συνδρομή των πραγματικών δεδομένων, τα οποία αποτέλεσαν την προϋπόθεση έκδοσής τους. Άδεια είναι παράνομη και ανακλητή και όταν η έκδοσή της στηρίχθηκε σε στοιχεία τα οποία επικαλέσθηκε ή προσκόμισε ο αιτούμενος την έκδοσή της και τα οποία αποδεικνύονται εκ των υστέρων αντικειμενικώς ανακριβή, συνέπεια δε της ανακρίβειας αυτής είναι ότι η άδεια εξεδόθη επί τη βάσει διατάξεων στις οποίες δεν θα μπορούσε νομίμως να στηριχθεί η έκδοσή της αν δεν υπήρχε η ανωτέρω ανακρίβεια (πρβλ. ΣΤΕ 2678/2003, 1224/2014, 3367/2014).

34. Υπό την ισχύ των διατάξεων του κ.ν. 5351/1932 έχει γίνει δεκτό ότι η ανάκληση άδειας οικοδόμησης επί αρχαίων ή σε αρχαιολογική περιοχή (και συνακόλουθα οιασδήποτε εργασίας επί κτιρίων), χορηγηθείσας από το Υπουργείο Πολιτισμού, είναι δυνατόν να δικαιολογείται είτε από την μη τήρηση εκ μέρους του διοικουμένου των εκ του νόμου υποχρεώσεων του προς διαφύλαξη των αρχαιοτήτων ή και του σχετικού όρου, υπό τον οποίο τυχόν χορηγήθηκε η εν λόγω άδεια, είτε και από λόγους δημοσίου συμφέροντος ή μεταβολής των πραγματικών συνθηκών, υπό τις οποίες επιτράπηκε η οικοδόμηση (και εν γένει οιαδήποτε εργασία), ιδίως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ανάκληση είναι αναγκαία για την προστασία των αρχαίων από περαιτέρω καταστροφή ή βλάβη ή μεταβολή της εξωτερικής όψης τους και προς

επανόρθωση της προξενηθείσας βλάβης. Ακολούθως η Διοίκηση, αφού εκτιμήσει τα νέα πραγματικά δεδομένα δύναται να χωρήσει στην ανάκληση της χορηγηθείσας άδειας οικοδομήσεως (και εν γένει οιασδήποτε εργασίας) με πράξη της, η οποία θα πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και εμπειριστατωμένη (πρβλ. ΝΣΚ 13/1975).

V. 35. Περαιτέρω, δημόσιο έγγραφο , το οποίο φέρει τα εξωτερικά στοιχεία ερμηνευτικής εγκυκλίου της Διοίκησης, δηλαδή φέρει τον τύπο και έχει τη διατύπωση ενημερωτικού για την έννοια των κείμενων νομοθετικών διατάξεων εγγράφου, που απευθύνεται από τον Υπουργό στις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου, χωρίς να μνημονεύονται σ' αυτό εξουσιοδοτικές για την έκδοσή του νομοθετικές διατάξεις και χωρίς να δίδεται εντολή για δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αποτελεί στο σύνολό του ερμηνευτική εγκύκλιο, στερούμενη εκτελεστότητας, καθώς παρέχονται διευκρινήσεις για την έννοια των ισχυουσών νομοθετικών διατάξεων και δίδονται οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή τους , χωρίς να θέτει αυτοτελείς κανόνες δικαίου και χωρίς να επάγεται κάποια περαιτέρω συνέπεια (πρβλ. ΣτΕ 967/2016, 2221/2016, 3005/2017). Η ισχύς των εγκυκλίων που δεν θέτουν κανόνες δικαίου, αλλά συνιστούν οδηγίες των ιεραρχικώς προϊσταμένων (Υπουργών, Γενικών Γραμματέων κ.λ.π.) περί της ορθής ερμηνείας των κείμενων διατάξεων και του ορθότερου τρόπου άσκησης των καθηκόντων των υφισταμένων οργάνων, περιορίζεται εντός των πλαισίων της Διοίκησης. Συνεπώς, δεν μπορεί μια τέτοια εγκύκλιος να θεσπίσει αρμοδιότητα ενός διοικητικού οργάνου, υπό την νομική έννοια του όρου, δηλαδή έννομη ικανότητα του οργάνου να εκδίδει διοικητικές πράξεις ή να συμβάλλει στην έκδοση αυτών, καθώς ο καθορισμός ή η τροποποίηση της αρμοδιότητας των διοικητικών οργάνων μόνο διά νόμου (υπό ουσιαστική έννοια) μπορεί να γίνει (πρβλ. ΝΣΚ 522/1983). Επομένως, η έκδοση μιας τέτοιας εγκυκλίου έχει το πρακτικό αποτέλεσμα, ότι τα διοικητικά όργανα προς τα οποία απευθύνεται υποχρεούνται να ακολουθήσουν τις λύσεις που δίδει η εγκύκλιος στα αναφεύμενα κατά την εφαρμογή του νόμου ζητήματα. Διοικητικά όργανα τα οποία δεν υπάγονται υπηρεσιακώς στον εκδώσαντα την εγκύκλιο δεν έχουν υποχρέωση να ακολουθήσουν την εγκύκλιο, εάν φρονούν ότι αυτή εσφαλμένως ερμηνεύει τον νόμο, ενώ οι θιγόμενοι από την εσφαλμένη εφαρμογή της πολίτες μπορούν να προσφύγουν με σκοπό την ακύρωση των εκδιδόμενων διοικητικών πράξεων από τα δικαστήρια (βλ. ΝΣΚ 539/1984).

36. Ενόψει των προεκτεθέντων θα πρέπει να γίνουν περαιτέρω δεκτά τα ακόλουθα:

α) η χορήγηση άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος (Κ.Υ.Ε.) εκ μέρους της αστυνομικής αρχής και, εν συνεχεία, της δημοτικής – κοινοτικής αρχής σε ακίνητα κείμενα σε περιοχές που έχουν κηρυχθεί ή χαρακτηρισθεί ιστορικά διατηρητέα μνημειακά συγκροτήματα, αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικά διατηρητέα μνημεία, ιστορικοί τόποι και τόποι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με βάση τις προπαρατεθείσες διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας, αλλά και με βάση τη νομοθεσία που καθορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης της εν λόγω άδειας και ισχύει τουλάχιστον από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 28 του ν. 2130/1993 και μετά, μέχρι και σήμερα, διέπεται και από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των οποίων προϋποθέτει την πιστή τήρηση και εφαρμογή,

β) από τις τελευταίες αυτές διατάξεις, είτε των άρθρων 50 και 52 του κ.ν. 5351/1932 είτε των άρθρων 10 παράγραφοι 1, 3, 4, 5 και 6, 12, 14, 16 και 17 του ν. 3028/2002, προβλέπεται ότι πριν από την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου ή εργασίας ή την άσκηση οιασδήποτε δραστηριότητας σε οικοδομήματα που ευρίσκονται εντός των προαναφερομένων περιοχών απαιτείται άδεια του Υπουργού Πολιτισμού, η χορήγηση ή μη της οποίας συναρτάται αποκλειστικώς με την εξυπηρέτηση των σκοπών της αρχαιολογικής νομοθεσίας, είναι αυθύπαρκτη και αυτοτελής, προηγείται όλων των άλλων αδειών, μεταξύ των οποίων, της άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας των Κ.Υ.Ε., των οποίων αποτελεί ένα από τα προβλεπόμενα στο νόμο και τις σχετικές κανονιστικές αποφάσεις ερείσματα (πρβλ. ΣΤΕ 4555/2009, 1402/1998, ΝΣΚ 341/2005, 76/2006, 1/2019), λόγος για τον οποίο η εν λόγω άδεια του Υπουργού Πολιτισμού συνιστά συνυποβλητέο δικαιολογητικό και συνεκτιμητέο στοιχείο προκειμένης της νόμιμης έκδοσης των αδειών που ακολουθούν,

γ) τυχόν χορηγηθείσα άδεια εκ μέρους της αρχαιολογικής υπηρεσίας ανακαλείται υποχρεωτικώς από την υπηρεσία αυτή, κατ' επίκληση και εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων της αρχαιολογικής νομοθεσίας σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές περί ανάκλησης των ατομικών διοικητικών πράξεων, εφόσον διαπιστωθεί ότι εκτελεσθέντα και εκτελούμενα έργα ή/και εργασίες επισκευής, μετασκευής κ.λ.π., καθώς και ασκηθείσες ή ασκούμενες δραστηριότητες και εν γένει χρήσεις σε ακίνητα κείμενα στις προαναφερόμενες περιοχές, έλαβαν χώρα κατά παράβαση ή κατά υπέρβαση της χορηγηθείσας άδειας ή/και έχουν προκαλέσει ή αναμένεται να προκαλέσουν βλάβη, άμεση ή έμμεση, στο προστατευτέο από τον

αρχαιολογικό νόμο πολιτιστικό στοιχείο, ακίνητο μνημείο , αρχαιολογικό χώρο, ιστορικό τόπο κ.λ.π., ανεξαρτήτως του χρόνου που έχει παρέλθει από τη χορήγηση της άδειας αυτής και των επομένων και ερειδομένων σε αυτήν αδειών που έχουν χορηγηθεί από άλλες διοικητικές αρχές και του νομικού καθεστώτος βάσει του οποίου αυτές έχουν εκδοθεί,

δ) σε περιπτώσεις που προ της εκτέλεσης έργων και οιασδήποτε εργασίας ή προ της άσκησης δραστηριότητας και εν γένει χρήσης ακινήτου που ευρίσκεται εντός των προαναφερομένων περιοχών δεν έχει επιδιωχθεί η χορήγηση και δεν έχει χορηγηθεί άδεια από τον Υπουργό Πολιτισμού ή ο ενδιαφερόμενος παρέβη ολικά ή μερικά ή υπερέβη τυχόν χορηγηθείσα άδεια, η αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία μπορεί να διατάξει την διακοπή των άνευ ή κατά παράβαση ή υπέρβαση της άδειας εκτελούμενων έργων ή εργασιών ή/και της άσκησης δραστηριότητας και εν γένει χρήσης του ακινήτου, ενόσω προκαλούν ή δύνανται άμεσα να προκαλέσουν βλάβη στο προστατευτέο από την αρχαιολογική νομοθεσία πολιτιστικό στοιχείο, οπότε οι λοιπές διοικητικές αρχές, αστυνομικές, δημοτικές, πολεοδομικές κ.λ.π. οφείλουν να παράσχουν την κατά τις κείμενες διατάξεις συνδρομή τους στην εκτέλεση της διαταχθείσας διακοπής, καθώς, όλα τα όργανα του Κράτους, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, έχουν, δυνάμει συνταγματικής επιταγής, υποχρέωση να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ειδικότερα δε, να λαμβάνουν τα απαιτούμενα για την προστασία αυτή διοικητικά, προληπτικά και κατασταλτικά, μέτρα,

ε) για τον ίδιο λόγο, οι αρμόδιες για την χορήγηση άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. διοικητικές αρχές θα πρέπει προληπτικά να αναζητούν και να επιδιώκουν τη χορήγηση άδειας ή τουλάχιστον έγκρισης εκ μέρους της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας για την αιτούμενη λειτουργία, είτε επί ίδρυσης και έναρξης λειτουργίας νέου ΚΥΕ είτε επί μεταφοράς, επέκτασης, ουσιώδους αλλαγής στα πρόσωπα, στον τόπο και στον τρόπο λειτουργίας των Κ.Υ.Ε., και επί μη χορήγησης αυτής να μην προβαίνουν στις ενέργειες της αρμοδιότητάς τους για χορήγηση της αιτούμενης άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας Κ.Υ.Ε.,

στ) εάν, παρά ταύτα, χορηγηθεί άδεια ίδρυσης ή/και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. από την αρμόδια διοικητική αρχή, χωρίς να έχει προηγηθεί άδεια ούτε να έχει ακολουθήσει έγκριση εκ μέρους της αρμοδίας αρχαιολογικής υπηρεσίας, στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται, άλλως εάν η αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία της καταστήσει γνωστό ότι προέβη σε ανάκληση της χορηγηθείσας από την ίδια άδειας, στα πλαίσια λήψης

κατασταλτικών μέτρων για να αρθεί η προσβολή του προστατευτέου πολιτιστικού στοιχείου και, ακολούθως, να αποκατασταθεί η προστατευόμενη μορφή και χρήση του, τότε η αρμόδια για την χορήγηση της άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας δημοτική ή/και αστυνομική αρχή υποχρεούται άμεσα να προβεί στις νόμιμες ενέργειες, που η νομοθεσία προβλέπει, όταν διαπιστωθεί παράβαση της πολεοδομικής και οικοδομικής νομοθεσίας, προκειμένου να παρασχεθεί η αναγκαία συνδρομή και προστασία στις αρχαιολογικές υπηρεσίες (βλ. και άρθρο 9 παρ. 12 του ν. 2557/1997), χωρίς να αποκλείεται να τεθεί ζήτημα αναστολής ή και ανάκλησης της χορηγηθείσας άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας του καταστήματος από την εκάστοτε αρμόδια προς τούτο δημοτική αρχή, ενόσω νόμιμη προϋπόθεση της άδειας αυτής συνιστούσε η άδεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας και αυτή δεν υπήρχε εξ αρχής ή μεταγενεστέρως εξέλιπε για οιοδήποτε λόγο και

ζ) από όσα προαναφέρονται προκύπτει ότι με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ / Β1/ Φ40/105606/ 5210/ 12-12-2005 «εγκύκλιο» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας, η οποία απευθύνεται προς όλες τις Εφορείες Αρχαιοτήτων, δεν επιδιώκεται τίποτε περισσότερο από την συστηματική και περιεκτική παράθεση και γνωστοποίηση προς τις περιφερειακές αρχαιολογικές υπηρεσίες 1) των διατάξεων εκείνων της ισχύουσας αρχαιολογικής νομοθεσίας, στις οποίες ερείδονται οι ενέργειες των περιφερειακών αρχαιολογικών υπηρεσιών που εντάσσονται στη διαδικασία αδειοδότησης των Κ.Υ.Ε., οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, εφόσον αφορούν σε μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους και 2) των ειδικότερων ενεργειών και διοικητικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται από τις εφαρμοστέες διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας και, κατά περίπτωση, τις γενικές αρχές περί ανάκλησης ατομικών διοικητικών πράξεων και στις οποίες θα πρέπει να προβαίνουν οι αρχαιολογικές υπηρεσίες, στις περιπτώσεις εκείνες που αφενός μεν απαιτείται η χορήγηση άδειας από αυτές προκειμένου να ακολουθήσει η έκδοση άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. αφετέρου δε απαιτείται ανάκληση χορηγηθείσας από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες άδειας σε περίπτωση αυθαίρετων κατασκευών ή αλλαγής της επιτραπείσης από την άδεια χρήσης ή ενεργειών και δραστηριοτήτων που δύναται να επιφέρουν άμεση ή έμμεση βλάβη σε μνημείο, αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο ή τουλάχιστον διακοπής της λειτουργίας του Κ.Υ.Ε., εφόσον

διαπιστώνεται ότι αυτή προκαλεί ή αναμένεται να προκαλέσει βλάβη σε μνημείο, αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο.

Δ. Απάντηση.

37. Ενόψει των προεκτεθέντων στα τεθέντα ερωτήματα αρμόζουν οι ακόλουθες απαντήσεις : 1) η ισχύς της υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΑΡΧ / Β1/ Φ40/105606/ 5210/ 12-12-2005 «εγκυκλίου» της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας, η οποία δεν θέτει κανόνες δικαίου, αλλά περιέχει οδηγίες του Υφυπουργού Πολιτισμού περί της ορθής ερμηνείας των κείμενων διατάξεων και του ορθότερου τρόπου άσκησης των καθηκόντων των περιφερειακών αρχαιολογικών υπηρεσιών στα πλαίσια της διαδικασίας αδειοδότησης των Κ.Υ.Ε., περιορίζεται εντός των πλαισίων της Διοίκησης και δεν μπορεί να της προσδοθεί αναδρομική ισχύς, υπό οιαδήποτε έννοια και εκδοχή,

2) οι ενέργειες στις οποίες επιβάλλεται να προβαίνουν οι αρχαιολογικές υπηρεσίες σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην εν λόγω «εγκύκλιο» και οι διοικητικές πράξεις που θα πρέπει να εκδίδουν κατά περίπτωση είναι νόμιμες και ισχυρές, ως ερειδόμενες στις ισχύουσες διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές περί ανάκλησης των ατομικών διοικητικών πράξεων, όπως αυτές έχουν ήδη ερμηνευθεί, από τις οποίες δεν αποκλίνει το περιεχόμενο της εν λόγω εγκυκλίου, όσον αφορά στις υποχρεώσεις των οργάνων των αρχαιολογικών υπηρεσιών,

3) οι αρχαιολογικές υπηρεσίες οφείλουν να γνωστοποιούν στις λοιπές διοικητικές αρχές (δημοτικές, πολεοδομικές, αστυνομικές κ.λ.π.) τις ενέργειές τους και τις διοικητικές πράξεις που εκδίδουν, στα πλαίσια της διαδικασίας αδειοδότησης των Κ.Υ.Ε. ή ανάκλησης χορηγηθείσας άδειας ή έκδοσης διαταγής διακοπής της λειτουργίας Κ.Υ.Ε. βάσει της ισχύουσας αρχαιολογικής νομοθεσίας, οπότε οι εν λόγω διοικητικές αρχές οφείλουν άμεσα να προβούν στις νόμιμες ενέργειες, που προβλέπει και η εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία που τις διέπει, όταν διαπιστωθεί παράβαση της πολεοδομικής και οικοδομικής νομοθεσίας, προκειμένου να παρασχεθεί η αναγκαία συνδρομή και προστασία στις αρχαιολογικές υπηρεσίες (βλ. και άρθρο 9 παρ. 12 του ν. 2557/1997), χωρίς να αποκλείεται να τεθεί ζήτημα αναστολής ή και ανάκλησης της χορηγηθείσας άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας Κ.Υ.Ε. από την εκάστοτε αρμόδια προς τούτο διοικητική αρχή, ενόσω νόμιμη προϋπόθεση της άδειας αυτής

συνιστούσε η άδεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας και αυτή δεν υπήρχε εξ αρχής ή εξέλιπε μεταγενεστέρως για οιοδήποτε λόγο.-

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2019

Η Γνωμοδοτούσα

Μαρία Α. Παπίδα

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.